25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6691 — 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1908 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 18 ՋԻԼՀԻՃՃԷ 1325 — 22 Janvier 1908 — 25me année № 6691

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրս.
» » ՎԵՑԱՄՈՏԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 105 »
» » ՎԵՑԱՄՈՏԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՈՏԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱԽԲԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Constantinople, Galata

10 PARAS

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԻՔ ՄԸ ԱՆՏԱՌԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անտառներու բազմակողմանի օգուտները.— Անոնց պահպանմանը համար պատրաստուած մասնաւոր օրէնքներ.— Անտառները քանդելու վնասակար սովորութիւնը.— Եղածները պէտք է լաւ պահպանել և հեռզէտեղ նորեր հասցնել.— Փոքր թղթակցութիւն։

Անտառները երկրի մը բնական հարստութիւնը կը կազմեն. իրենց կարեւորութիւնը բազմակողմանի է. մէկէն թողլով անոնց օգտակարութիւնը, իբրեւ վառելանիւթ և այլեւայլ ճարտարարուեստից նախնական շինուածներէ, կլիմայի ազդեցութեամբ անոնց կարեւորութիւնը անուրանալի է. լերկ լեռներով և դաշտերով չրջապատուած երկիրները առհասարակ երաշտութենէ կը նեղուին մեծապէս. գարնան ակիզբները ձիւնկալը և լեռներու վրայ ինկած անձրեւը սոսկալի հեղեղներ կը գոյացնեն այն տեղերը ուր անտառի պակասութիւն կայ։

Օսմանեան կայսրութեան և Եւրոպայի մէջ շատ տղէկ գնահատած են անտառներու արժէքը. ծանր պատիժներ սահմանուած են անոնց դէմ որոնք որ և է կերպով կը վնասեն անտառներուն։ Տէրութեան պատկանած անտառներուն մէջ արքատ արածելը, ելա՛յ մեծ կամ փոքր, խստիւ արգիլուած է. հրձիգութիւնն ընողները շատ ծանր կերպով կը պատժուին։ Կառավարութիւնները իրենց տարեկան եկամտացոյցին մէջ կարեւոր գումարներ կը սահմանեն անտառները պահպանելու և նորեր հասցնելու համար. իրենց անտառի պաշտօնեաները լուրջ ուսումնասիրութիւն ըրած և մեծ դպրոցներու կանոնաւոր ընթացքը բոլորած անձեր են. անոնց պաշտօնն է ո՛չ թէ անտառները քանդել, ոմանէն շատ դրամ ուզուին կամ աւելի ճիշդ՝ խոստացողին ծախել անտառները, այլ եղածները գիտնական կերպով խնամել, նորեր հասցնել, օդողումներու ենթարկուած գիւղերու շուրջը տնկարկումներ կատարել, նկատի առնելով կլիման և մանաւանդ հողին տեսակը։

Թուրքիոյ մէջ ալ մասնաւոր կանոնագրութիւն մը կայ անտառց պահպանութեան յատուկ. դժբախտաբար ժողովուրդը, հակառակ կառավարութեան կողմէ ի գործ դրուած ամէն միջոցներու, կատարեալ տեղակ և հասու չէ այն բազմատեսակ առաւելութեանց որոնք յատուկ են անտառներու։ Նոր անտառներ հասցնելու համար ձեռնարկներ բնաւ չեն եղած մասնաւորներու կողմէ։ Դոնէ եղածները պահպանելու ետեւէ ըլլային։ Կան տեղեր ուր ո՛չ թէ ժամերով, այլ օրերով կը ճամբորդես առանց վայելելու ծառի մը անուշ հովանին. գիւղեր կան ուր հատ մը ծառ չկայ. ճաշակի այդպան պակասութիւն անհասկնալի է. կամ աւելի ճիշդը խօսելով, մեր գիւղացիները ճաշակի գաղափարը կարծես թէ բնաւ չունին։

Այս խորհրդածութիւնները կ'ընէի անցեալ տարի, Տրապիզոնէն Կարին ուղեւորած ատեն. մէկ կողմ թողլով Տրապիզոնի նահանգին մէկ մասը և Կիւմիւշխանէի հովիտը, անկէ ատին, լերկ ձորեր և մերկ դաշտեր, շատ քիչ բացառութեամբ, ատ անդ ծառեր կամ փոքր պուրակներ։ այդ լեռները ժամանակաւ անտառներով ծածկուած ըլլալնուն կասկած չկայ բնաւ. հին ծառերու արմատներ կը գտնուին ատոնց անդին. գիւղացին ատոնց ալ ետեւէն ինկած է ու մինչեւ կերպով կը հանէ այդ արմատները և ծախու կը տանի մօտակայ քաղաքները։

Կան ծառեր որոնց արմատները հանելուն մէջ վնաս չկայ, քանի որ այդ արմատները ճիւղ չեն արձակեր. մայրին, չոճին, նոճին և նմանօրինակ ծառերը (*) այդ կարգէն են. բայց որքան մտացաւ մեղք է հողին մէջ թեւ ու թիկունք ասրածած կաղնիի մը արմատները թելելը և զայն ամբողջութեամբ հանելը. այդ արմատները եթէ մնային հողին մէջ՝ կրնային նոր ատենկերու ծնունդ տալ, որոնք իրենց կարգին տարիներու հոլովմամբ պիտի կրնային ծածկել լեռներն ու սարերը. գիւղացին անագորոյն բրիչն ու կացինը կուգան ամէն յոյս փճացընել, դարձրէ ի վեր գոյութիւն ունեցող անտառներ անհետ կ'ըլլան շատ քիչ ժամանակամիջոցի մը մէջ և վերջ ի վերջոյ կուգայ ժամանակ մը ուր գիւղացին վառելիք ալ չգտնելով, արտին իրաւունքը եղող աղբը՝ չորցնելով, ձմեռուան խստութեան դէմ կը ջանայ պատպարել իր ու իր ընտանեաց կեանքն ու հագին։

Անտառ հասցընելը կենսական խնդիր մըն է մեզի համար. գուցէ ոմանք ընդդիմին առարկելով թէ՝ երկար հեռաւորութիւն պէտք է տարը համար, մինչդեռ մեր այսօրուան կեանքը այնպէս մը լարուած է որ օրը օրին աշխատութիւն, օրը օրին արդիւնք ձեռք բերել պէտք է։

Այդ առարկութիւնը յանախ սխալ և շատ անգամ ալ չափազանցուած է. մենք առիթ պիտի ունենանք հետզհետէ խօսելու այնպիսի ծառերու վրայ որոնք բաղդատաբար քիչ ժամանակուան մէջ կրնան ընդարձակ անտառներու ծնունդ տալ. հետեւաբար պէտք է փարիլ այլասութեան, եղած անտառները պահելով հանդերձ, նորեր հասցնելու աշխատիլ անխոնջ։

Կարին — Ն. Ց. ԳԱԼԵՏՍԵԱՆ

ՓՈՔՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Կ. Գ. Պրուսա).— Առուոյտի (եօճնա, luzerne) ընթր հունս ունենալու համար, պէտք է նախապատրաստութիւն ալ՝ մէկ քանի տարիներէ ի վեր ցանուած առուոյտի արտերուն։ Ինչպէս գիտէք, մէկ տարուան մէջ, կարելի է 3—4 անգամ հնձել առուոյտը, մանաւանդ ձեր կողմերը. հողի, ջրի և ջերմութեան խնդիր մըն է այդ. Շրդ կամ 3րդ հունձքէն վերջը, պէտք է թողուլ առուոյտը որ ծաղկի և հունաց. այդ հունաը, դիտած էք անշուշտ, պատուակաձեւ պարկուճներու մէջ կը գտնուի. բաւական դժուար է անոր մաքրութեան խնդիրը. այս գործողութիւնը դիւրացընելու համար, մասնաւոր մեքենաներ հնարուած են թէեւ, բայց փոքր ագարակներու չեն յարմարիր. 1 տարա վարէն 40—90 քիլօ մաքրուած հունա կարելի է ստանալ։

Առուոյտի հունաին կրնայ խառնուիլ փաթաուկի (բաբաս սարալը, cascute) հունաը, որ սարսափելի կերպով մակաբոյծ (թիզգիլի, parasite) տունկ մը ըլլալուն համար, մեծ վնաս կը հասցնէ առուոյտի մարգերուն. մասնաւոր մաղեր կը գործածեն փաթաուկի հունաէ զերծ՝ առուոյտի հունա պատրաստելու համար։

Թուրքիոյ մէջ, առուոյտի հունաին բնաբեր տեսակը Կեսարիոյ կողմերէն կուգայ. օրան սովորաբար 8—10 դուշի կը ծախուի։

(Տ. Փ. Ամասիա).— Կ'ուզէք հասկնալ թէ՝ ի՞նչ պէտք է ընել՝ որպէս զի ձմեռուան մէջ պահուած սոխը չը ծլի։

Նախ ըսեմ ձեզ թէ՝ օ՛ր տեսակ սոխը ձմեռուան մէջ ծլելու հակամէտ է։ Ագարակի աղբով պարարտացուած և յանախ ոռոգուած արտերէն ժողվուած սոխը ձմրան մէջ դժուար կը պահուի. նոյն վիճակին մէջ կը գտնուի նաեւ ուշ ցանուած և կամ կանուխ քաղուած սոխը. քաղէն վերջը 4—5 օր արտին մէջ և արեւուն դիմաց ձգելու է, որպէս զի լաւ մը չորնայ։

Նուրբ հատիկներ ունեցող կարծր սոխը աւելի դիւրաւ կը պահուի քան խշոր հատիկներ ունեցող կակուղ սոխը. ասկէ զատ, կան սոխի տեսակներ ալ որոնք հակառակ ամէն կարգի խնամքոյ, ձմրան մէջ պահելու յարմար չեն երբեք։

Սոխը՝ չարաշներու վիճակին վերածելէ վերջը, օգուտ և խնայուութենէ զերծ տեղերու մէջ առառաստղէն կախելու է. հատիկ եղած սոխը դժուար կը պահուի։ Եւրոպայի մէջ սոխը են ուտելի մէջ ալ թաղել ձմեռուան սոխի պաչարը, ճիշդ ինչպէս որ կ'ընեն ճակնդեղի և տեսպղինի համար։

Թուրքիոյ մէջ, սոխի ընարելագոյն տեսակը Իմրալլը կղզիէն (Պամբոյայի դիմացը) կ'ելլէ. դիւրաւ կը ճանչցուի, որովհետեւ աւելի երկայն է քան կլոր։

(Ա. Դ. Եդիրնկ).— Հնդկահաւի ձագերը, երբ 15—20 օրուան ըլլան, ճգնամամ մը կ'անցընեն որ յանախ մահացու կ'ըլլայ իրենց համար. այդ միջոցին է որ, ինչպէս շատ լաւ նկատած էք, իրենց կարմիր կատարը բռնկիլ կը սկսի։

Որպէս զի ձագերը այդ վտանգէ անցընեն պէտք է տալ իրենց, իբր մնունդ, գարիի կամ տեւ ցորենի ալիւրով շինուած խմորի հատիկներ, անոնց խառնելով կանանչ սոխ, ազատելով և մանաւանդ եղիճ (ըսրկան օրատ, ortie). ասոնք պէտք է լաւ մը մանրել և այդ խմորին մէջը խառնել։

Հետեւեալ բաղադրութիւնն ալ կընանք յանձնարարել ձեզ, երբ նշմարէք ձագերը որոնք սխալ դէ՛ք ու տեսք մը առած են արդէն, հետեւաբար կատարի հիւանդութեան բռնուած.

Փոշիացած դարիճենիկ (դարչին cannelle) 150 կրամ, հնդիկ պղպէղ (գիննիկ Ֆիլ, gingembre) 500 կրամ, բոգ (նիգիթիյանա. gentiane) 50 կրամ, անիսոն (անիսոն anis) 50 կրամ, երկաթի ածխատ (Ֆանմիխիի հատիս, carbonate de fer) 250 կրամ։

Այդ դեղերը կրնաք հոգալ դեղաքանէ մը. ղանոնք լաւ մը փոշիացնելէն վերջը, մաղեցէք. առուտ երեկոյ, խառնելի դգալի մը չափ առնելով, 20 ձագին որուելիք խմորին մէջ խառնեցէք. 15—20 օր պէտք է շարունակել այս դարմանումը։ Հնդկահաւի ձագերը, այս ձգնամամբ անցընելէն վերջը, այլ ևս վտանգէ զերծ կ'ըլլան. հետեւաբար, կ'արժէ որ ուշադրութեամբ հետեւիք մեր բացատրութեանց, եթէ կ'ուզէք յանախ ճաշակել հնդկահաւի միսը։

ՆՈՅՆ

(*) Բուսաբանութեան մէջ այդ կարգի ծառերը կը դասեն կոնաբծերու (Ֆասիլի սանուպերիի, conifères) ընտանեաց մէջ։

ՀԷՐՊԵՐԴ ՍԲԵՆԱԷՐ

ԵՒ ԻՐ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. երեկի թիւէն)

Ուրուագծելով իր կեանքին գլխաւոր գիծերը, որոնք թէպէտ չանհկանութենէ զուրկ չեն, աւելի հետաքրքրական է նաեւ ըմբռնել թէ ի՛նչ բան դիրքը դրդած էր իր իմաստասիրութիւնը յօրինելու և թէ ի՛նչ են իր կրօնաբարոյական վէճերները իրենց հասուն և վերջնական ձեւին մէջ. «Ինքնակենսագրութեան» մէջ բացայայտօրէն կ'ըսէ թէ իր փիլիսոփայութեան «չարժառիթը» փառասիրութիւնը չէր, այլ միայն իր հաւատացած ճշմարտութիւնները սփռելու փափաքը։ Եթէ հրատարակիչը չմեծցէր, իր «Ընկերական Հաւատարակչութիւնը» անանուն պիտի հրատարակէր. վիճաբանութեան մէջ կ'ընդունի թէ, ինչպէս շատերու, իրեն համար ալ անձնական յաջողութեան ենթը կը տիրապետէր ճշմարտութիւնը հատատելու փափաքին վրայ. կը յիշէ նաեւ բուռն հրճուանքը «մասնորական յաղթանակներու» և իր ունեցած ճարտարապետական բնազդը՝ դրութիւններ յօրինելու, և արուեստագէտի խտռնուածքը, իրեն ներշնչելով միշտ օրենքներ գեղեցկութեան կատարելագործումը։

Իր խորհելու եղանակը ուշադրաւ է. իր միտքը չի գոհներ օրոշ ծրագրի մը համաձայն, այլ խորհուրդները կը ծագին անդադարապէս և ինքնաբերաբար։ Օր մը, ձեռքս Իլիրդի ըսած էր թէ ինք երբեք «լիսեթած չէր», որ նկատուած է վերջնոյն կողմէ ամէնէն յանձնապատան յատարարութիւն։ Հետեւեալը իր իսկ խօսքերն են. «Երբեք խնդիր եղած չէ օրուն լուծումը հեշտիւ չգտնամ. այն եղակացութիւնները որոնց յանգած եմ, ոչ թէ բաղմամեայ տքնութիւններու արդիւնքը այլ մտքիս անմիջական արթնամտութեան արգասիքն են, և խորհրդածութիւններս մեծագոյն մասը պտոյտի ատեն տեղի կ'ունենան։» Իր ընթերցասիրութեան մասին հետեւեալ տողերը կը գտնենք.—«Իմ ամբողջ կեանքիս մէջ ի ընէ ծուլութիւնս արգելք եղած է յարատեւելու աշխատութեամբ այն բաներուն համար որոնք ընդարձակ և որոշ նպատակի մը չեն ձգտիր. ենկարող կը զգայի միտքս ամբարելու տեղեկութիւններով։ Վերջապէս այլոց գործերու ընթերցումը յոյժ ազատելի էր ինձ։» Այս թերութիւնը դիմը անկարելի դարձնելու դատապարտած էր «պատմական դրութեան» հետեւելու։ Աբեմարինքը կը տաքէր պատմութեանց, ինչպէս որ սովորաբար կը գրուէին, որպէսզի հեղինակները գրեթէ միշտ նախապատրաստութիւն կուտային անձնաւորութեանց, մինչդեռ դոյզն ինչ կը ճառէին ընկերական հատատատութեանց զարգացման մասին։

Սբենսէր կը խոստովանի թէ ինքը չպիտի յաջողէր իրրեւ երկրաչափ, որովհետեւ անկարող էր անցեալը նկատելու. իր բոլոր ծրագիրները օգը պիտի ցնդէին, քանզի պիտի մերժէր առանցքուրել «արձանագրեալ փորձառութենէ»։ Այսպէս պատատատելով իր Ընկերական Հաւատարակչութիւնը, կ'ըսէ. «Ինչ ուշադրութիւն ըրի ինչ որ գրուած էր բարոյագիտութեան և քաղաքագիտութեան վրայ, և թէ անընդունակ էի կարդալ գիրք մը մինչեւ վախանը, օրչափ ատեն որ տարակարծիք ըլլայի իր էական գաղափարներուն։» Այսպէս համբերութիւն չունենալ 1—2 գլուխէն աւելի կարդալ գիրք մը. տարբեր պատճառներով չկրցաւ կարդալ նաեւ Իլիականը։ Մասնաւոր խնամք կը տածէր իր ոճին. իր ոճը, կ'ըսէ, պայծառ է, բայց միօրինակութիւնը կը տաղտկացնէ զինքը։ Իր գործերուն մեծագոյն մասը նոթագրել կուտար բացօթեայ տեղւանք, բառերու մէջ կամ սկսվտիական լիճերու վրայ. կը տրագրէր իր փորձերը իսալական բլուրներու կամ Կալլէթի դաշտերուն մէջ. հրաժարեցաւ ապաշտաւութիւն յօրինելէ, տրամաբանելու ինքը «քիչ բանասիրութեան էր կարօտ», այն ալ լաւագոյն տեսակէն»։ «Եէլլին» երգիծն կը նկատէր իր ժամանակին լաւագոյն բանաստեղծութիւնը։ և «Ղրամէթէս Անկաչկանդէ» լաւագոյն բանաստեղծութիւնը որ երբեք կարդացած ըլլայ. Տանդէն կը գտնէ շաբաթական ճոխ։ Էմիրսըն նախ կը թուէր չափազանց էր քան թէ ինքզինքին. Ֆրէսերիք Լարսան յարեց.

— Ամէն պարագայի մէջ՝ որոշ գաղափար մը պիտի կազմենք ընդհուպ... Այս առաջ ամէն բան պիտի լուսաբանուի։

ԺԷ.

ՌՈՒԼԹԱԳԻԼ ՇՐՋԱՆԱԿ ՄԸ ԳՈՒԱՆ Է ՁԱԿՏԻՆ ԵՐԿՈՒ ՅՅՈՒՍԱԳԻՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Ժոզէֆ Ռուլթագիլի յուսահատէն բաղուած

Մեր սենեակներու սեմին վրայ բաժնուեցանք, ձեռքի մեմատդիկ սեղմումէ մը յետոյ։ Ինքզինքս բարեբախտ դատեցի որ իր տրալին կասկածը արթնցուցած էի այդ ինքնատիպ, խիստ բանիմաց բայց հակամիտոտական ուղղին մէջ։ Զպառկեցայ բնաւ։ Այլը ծագելուն պէս՝ դըրեակին առջեւ իջայ։ Անոր շրջանը կատարեցի՝ անկէ մեկնող և հոն յանդող բոլոր հետքերը քննելով։ Բայց այնքան խառնակ էին որ չկրցի եզրակացութիւն մը հանել։ Մնաց որ հարկ կը զգամ դիտել տալու թէ բնաւ սովորութիւն չունիմ մեծ կարեւորութիւն ընծայելու ոճրի մը ձգած արատներուն վրայ։ Այդ մեթոդը շատ նեղնական է և կը կայանայ մարդասպանին ինքնութիւնը ճշդելուն մէջ՝ քայլափոխներու հետքին համեմատ։ Շատ մը հետքեր կան որոնք իրարու կը նմանին։ Ոչ մէկ պարագայի մէջ՝ քայլափոխի հետք մը կրնայ ապացոյց մը նկատուիլ։

Շուտասի վիճակի մը անձնատուր, պատուոյ գաւիթը ուղղուեցայ և ոտքի բոլոր հետքերուն վրայ ծռեցայ։ Անոնց պէտք ունէի՝ բանաւոր բանի մը կառչելու համար, այնպիսի բանի մը որով կարենայի արամաբանել անբացատրելի կալրիին մէջ պատահած անցքերու մասին։ Բայց ինչպէս աշխատանելու էր։ Ցուտատատ, պատուոյ ամայի գաւիթին մէկ քարին վրայ նստեցայ... Ամբողջ ժամ մը պարզ ոտաթաղի մը բրած սովորական գործով զբաղեցայ...։ Կ'ուզեմ ատիկանական քննիչի մը պէս երեւան հանել սխալը, այնպիսի ոտքի հետքերէ առաջնորդուած, որոնք ինձի պիտի յայտնեն ինչ որ կ'ուզեն եւ զիս պիտի մղեն խորհելու ինչպէս որ կ'ուզեն։

Իմացականութեան սանդուխին վրայ ինքզինքս աւելի գնուած ու ստորադաս կը նկատեմ բաղդատմամբ Հանրային Սարսաղութեան այն պաշտօնեաներուն, որոնք արդի վիպագիրներուն կողմէ երեւակայուած են. արդարութեան այդ պաշտօնեաները իրենց գործելու մեթոդը որոշուած են Իսկար Բօէէ ու Բոնան Տոյլի վէպերու բնթերցումով։ Այդ մարդիկ, դրսոց աչակերտ, տխմարութեան լեռներ կը բարձրացնեն չնորհիւ քիչ մը աւազի ու պատի մը վրայ տեսնուած ձեռքի հետքի մը։ Ֆրէսերիք Լարսան, դուն ալ դրսոց աշակերտ, շատ կարդացած ըլլալու ես Բոնան Տոյլը... Շերլօք Հոլմս անմիջապէս ընել պիտի ասյ քեզի. նաեւ այնքան մեծ անմտութիւններ գործելու պիտի մղէ որ գրքերու մէջ իսկ կարելի չէ գտնել... Այդ պատճառաւ անմեղ մը պիտի ձերբակալես... Բոնան Տոյլի մեթոդին հետեւելով՝ կրցած ես համոզել հարցաքննիչ դատաւորը, Հանրային Սարսաղութեան պետը, ամէն մարդ... Վերջին ապացոյցի մը կը սպասես... Վերջին... Թշուառակա՛ն, առաջին ապացոյցը ըսէ՛... Զգայարանքներուդ միջոցաւ վերահասու եղած բաներդ չեն կրնար ապացոյց մը ըլլալ... Ես ալ քննեցի զգալի հետքերը, բայց իմ բանականութեանս գծած շրջանակին մէջ մտցընելու համար զանոնք։ Բանիցս շատ անձուկ եղաւ այդ շրջանակը... Բայց հակառակ անձուկ ըլլալուն, ընդարձակ էր, քանի որ ճշմարտութիւնը կը բովանդակեր... Այո՛, կ'երդնում որ զգալի հետքերը իմ սպասելիներս եղած են, բայց ոչ երբեք՝ տրամաբանորեն... Կայր մարդէ մը աւելի հրէշային կը նկատեմ այն մարդը որ դէշ կը տեսնէ։ Ահա ինչո՛ւ համար պիտի յաղթեմ քու տպաւիրդ և անանական վարմունքիդ, ո՛վ Ֆրէսերիք Լարսան։

(Շարունակելի)

ԿԱՍԹՕՆ ԼԸՌՈՒ

ԼՈՒԲԵՐԻ ՄԸ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԴԷՊ ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՏՈՒԱԾ

ԺԷ.

ԱՆԲԱՑԱՏՐԵԼԻ ԿԱԼԸՐԻՆ

— Դիտեցիք որ այդ քայլափոխերուն հետքը չի վերադառնար։ Երբ մարդը սենեակէն դուրս ելած է, մեր ամէնուս կողմէն հաւանաւոր, իր քայլերը հետք չեն ձգած բնաւ...

— Թերեւս այդ մարդը սենեակին մէջ կը գտնուէր ժամերէ ի վեր։ Իր կօշիկներուն ցեխը չորցած է և չափազանց սրբագործն սողոսկած է՝ իր կօշիկներուն ծայրին վրայ կոխելով... կը տեսնուէր մարգսուն փախիր, բայց ո՛չ ոք կը լսէր անոր ստնաձայնը...

Ցանկարծ այդ անկապ ու անարամաբան խօսքերը ընդմիջեցի։ Նշանացի հանկցուցի Լարսանի որ ականջ դնէ։

— Հա՛ն, վա՛րը, դուռ մը կը գոցեն, ըսի։

Ոտքի ելայ։ Լարսան ինձի հետեւեցաւ. դղեակին գեղանայարկը իջանք ու դուրս ելանք։ Լարսանը առաջնորդեցի դարաւանդակով սենեակը, որուն թէրաթը կը նայի շրջառիկ կալբրիին վրայ։ Մառանիշ բրի այդ սենեակին դուռը, որ հիմա գոցուած էր, քիչ մը առաջ բաց ըլլալով հանդերձ, ուրիշ լոյս մը կը մաղուէր։

— Անառակապան է, բաւ Ֆրէսերիք Լարսան։

— Ներս մանե՞նք, չմնեցի։

Հաստատապէս միտքս դրած էի որ անառակապան էր մարդասպանը... Բայց պիտի կրնայի հաստատել այդ բանը... դրան մօտ յատակացայ և յանուն կերպով բաղխեցի դուռը։ Ոմանք պիտի խորհին թէ շատ ուշ մնացած էինք՝ անառակապանին դուռը ափ առնելով և թէ մարդասպանը կալբրիին մէջ խոյս տալէ յետոյ, ամէնուս պարքն էր ուրիշ ամէն տեղ փնտռել դղեակին շուրջը, դարաւանդին մէջ, վերջապէս ամէն կողմ... Այդպիսի առարկութեան մը սա պատասխանը մեզն կրնանք տալ. մարդասպանը կալբրիին մէջէն այնպէս մը անհետացած էր որ կը խորհիքիք թէ աճկա՛ եւ ո՛չ մէկ տեղ կը գտնուէր։ Մեր ձեռքէն փախած էր այնպիսի ատեն մը, երբ ամէնքս ալ վստահ էինք որ այդ մարդուն օձիքէն պիտի բռնէինք, քանի որ հպատ ալ ուսնեցած էինք...

Ո և է հաւանականութիւն չէինք երեւակայեր՝ մարդասպանը երեւան հանելու համար գիշերային մթութեան մէջ՝ դարաստանին խորը։ Վերջապէս ձեղի ըսի թէ այդ անհետացումը ա՛րքան ցնցած էր դանկս։ Դուռը բաղխելու պէս՝ բացուեցաւ. անառակապանը հանդարտ ձայնով մը հարցուց թէ ի՞նչ կ'ուզէինք։ Շապիկով էր և անկողին մանելու վրայ. անկողինը ուրեսած չէր տակաւին... Ներս մանք. իմ զարմանքս յայտնեցի, ըսելով.

— Դեռ չէ՞ք պառկած...

— Ոչ, պատասխանեց բիրտ ձայնով... Ինձական պատոյ մը կատարեցի դարաւանին ու անառակներուն մէջ... Հիմա կը դառնամ... Բուն ունիմ... Գիշեր բարի։

Ու մեզ ճամբու դրաւ պարզապէս։ Դուրսը Լարսանի երեսը նայեցայ։ Անթափանցելի դէմք մը ունէր։

— Ի՞նչ է ձեր կարծիքը, հարցուցի։

— Ձերը ի՞նչ է, կրկնեց Լարսան։

— Այդ բանը նոր հարցմունքներ չի՞ բանար ձեր առջեւ։

Ակներեւ էր իր տրամեղութիւնը։ Դրդեակ վերադարձին, լոեցի որ քիչ ատկէն կը մրմռար.

— Շատ զարմանալի բան որ այս ատենան խառնած ըլլամ։

Ինձի այնպէս կը թուէր որ այդ պարբերութիւնը աւելի իմ անձիս ուղղուած էր քան թէ ինքզինքին. Ֆրէսերիք Լարսան յարեց.

— Ամէն պարագայի մէջ՝ որոշ գաղափար մը պիտի կազմենք ընդհուպ... Այս առաջ ամէն բան պիտի լուսաբանուի։

ԳԻՐ.

ՌՈՒԼԹԱԳԻԼ ՇՐՋԱՆԱԿ ՄԸ ԳՈՒԱՆ Է ՁԱԿՏԻՆ ԵՐԿՈՒ ՅՅՈՒՍԱԳԻՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Ժոզէֆ Ռուլթագիլի յուսահատէն բաղուած

Մեր սենեակներու սեմին վրայ բաժնուեցանք, ձեռքի մեմատդիկ սեղմումէ մը յետոյ։ Ինքզինքս բարեբախտ դատեցի որ իր տրալին կասկածը արթնցուցած էի այդ ինքնատիպ, խիստ բանիմաց բայց հակամիտոտական ուղղին մէջ։ Զպառկեցայ բնաւ։ Այլը ծագելուն պէս՝ դըրեակին առջեւ իջայ։ Անոր շրջանը կատարեցի՝ անկէ մեկնող և հոն յանդող բոլոր հետքերը քննելով։ Բայց այնքան խառնակ էին որ չկրցի եզրակացութիւն մը հանել։ Մնաց որ հարկ կը զգամ դիտել տալու թէ բնաւ սովորութիւն չունիմ մեծ կարեւորութիւն ընծայելու ոճրի մը ձգած արատներուն վրայ։ Այդ մեթոդը շատ նեղնական է և կը կայանայ մարդասպանին ինքնութիւնը ճշդելուն մէջ՝ քայլափոխներու հետքին համեմատ։ Շատ մը հետքեր կան որոնք իրարու կը նմանին։ Ոչ մէկ պարագայի մէջ՝ քայլափոխի հետք մը կրնայ ապացոյց մը նկատուիլ։

Շուտասի վիճակի մը անձնատուր, պատուոյ գաւիթը ուղղուեցայ և ոտքի բոլոր հետքերուն վրայ ծռեցայ։ Անոնց պէտք ունէի՝ բանաւոր բանի մը կառչելու համար, այնպիսի բանի մը որով կարենայի արամաբանել անբացատրելի կալբրիին մէջ պատահած անցքերու մասին։ Բայց ինչպէս աշխատանելու էր։ Ցուտատատ, պատուոյ ամայի գաւիթին մէկ քարին վրայ նստեցայ... Ամբողջ ժամ մը պարզ ոտաթաղի մը բրած սովորական գործով զբաղեցայ...։ Կ'ուզեմ ատիկանական քննիչի մը պէս երեւան հանել սխալը, այնպիսի ոտքի հետքերէ առաջնորդուած, որոնք ինձի պիտի յայտնեն ինչ որ կ'ուզեն եւ զիս պիտի մղեն խորհելու ինչպէս որ կ'ուզեն։

Իմացականութեան սանդուխին վրայ ինքզինքս աւելի գնուած ու ստորադաս կը նկատեմ բաղդատմամբ Հանրային Սարսաղութեան այն պաշտօնեաներուն, որոնք արդի վիպագիրներուն կողմէ երեւակայուած են. արդարութեան այդ պաշտօնեաները իրենց գործելու մեթոդը որոշուած են Իսկար Բօէէ ու Բոնան Տոյլի վէպերու բնթերցումով։ Այդ մարդիկ, դրսոց աշակերտ, տխմարութեան լեռներ կը բարձրացնեն չնորհիւ քիչ մը աւազի ու պատի մը վրայ տեսնուած ձեռքի հետքի մը։ Ֆրէսերիք Լարսան, դուն ալ դրսոց աշակերտ, շատ կարդացած ըլլալու ես Բոնան Տոյլը... Շերլօք Հոլմս անմիջապէս ընել պիտի ասյ քեզի. նաեւ այնքան մեծ անմտութիւններ գործելու պիտի մղէ որ գրքերու մէջ իսկ կարելի չէ գտնել... Այդ պատճառաւ անմեղ մը պիտի ձերբակալես... Բոնան Տոյլի մեթոդին հետեւելով՝ կրցած ես համոզել հարցաքննիչ դատաւորը, Հանրային Սարսաղութեան պետը, ամէն մարդ... Վերջին ապացոյցի մը կը սպասես... Վերջին... Թշուառակա՛ն, առաջին ապացոյցը ըսէ՛... Զգայարանքներուդ միջոցաւ վերահասու եղած բաներդ չեն կրնար ապացոյց մը ըլլալ... Ես ալ քննեցի զգալի հետքերը, բայց իմ բանականութեանս գծած շրջանակին մէջ մտցընելու համար զանոնք։ Բանիցս շատ անձուկ եղաւ այդ շրջանակը... Բայց հակառակ անձուկ ըլլալուն, ընդարձակ էր, քանի որ ճշմարտութիւնը կը բովանդակեր... Այո՛, կ'երդնում որ զգալի հետքերը իմ սպասելիներս եղած են, բայց ոչ երբեք՝ տրամաբանորեն... Կայր մարդէ մը աւելի հրէշային կը նկատեմ այն մարդը որ դէշ կը տեսնէ։ Ահա ինչո՛ւ համար պիտի յաղթեմ քու տպաւիրդ և անանական վարմունքիդ, ո՛վ Ֆրէսերիք Լարսան։

(Շարունակելի)

և զգեստներու պատրաստութեան համար գրածիս արձագանգը ըլլալուն, խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ իրենց։ Բայց առանձնապէս Արուեստասէրներու համար ալ վերագրելուն կը պատասխանեմ թէ, անիկա մի միայն Դալֆեան հաստատութեան համար պաշտօնական գործ մը կընայ ըլլալ, իսկ Արուեստասէրներու մէջ տեղի և այլ աշխատութիւններ կրնան մշակուիլ ուրիշ միջավայրերու գործին պահանջքին համեմատ և կը կրկնեմ թէ ամէնքն ալ զատ զատ ճիւղերու մէջ կընան յաջողիլ անվրէպ, եթէ գիտակցութեամբ մշակուին»։

* Օրուան թերթերու տարեկան տեսութեանց մէջ նշմարեցինք եկեղեցւոյ մէջ բազմաձայն երգեցողութեան հանդէպ թեր ու դէմ կարծիքներու կրկնութեան փորձեր։ Բայց պէտք է չեշմանք որ եկեղեցասէր հանրութեան կողմէ սիրուած և եկեղեցական վերին վարչութեան կողմէ վերջնականապէս արտօնուած գործի մը դէմ հակաճառելը այլ եւս բացարձակապէս ապարդիւն է։ Եղան թերթեր որոնք նախ Դալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին և յետոյ Մայր եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցած բազմաձայն պատարագներուն ներեմ ջատագով հանդիսացան և իրենց տիւնակները լայն քանալով և եւ ընդ հոգւոյդ հուսը ձայնանիչելով հրատարակեցին, բայց ապա զարմանալի փոփոխմամբ իրենց կարծիքը փոխեցին և սկսան եռաձայնին երբեմն դէմ և երբեմն ալ թեր գրել ու տարեկան տեսութեանց մէջ զայն պախարակել։ Բայց պէտք է այս տեսակ անձերու ուշադրութիւնը հրաւիրել առ էական կէտին վրայ թէ, ազարուեստագէտ կամ ոչ-արուեստասէր մէկը արուեստական ո և է նիւթի վրայ գրելու համար ձեռնհասութիւն չի կրնար ունենալ։ Այն անձերը որ գեղարուեստական ճաշակ ունին, կրնան հիանալ իտես և լաւը արուեստական ամէն գործի։

Բաղձալի է որ եւրոպական երաժշտութեան դասաւանդութիւնը ընդհանրանայ մեր Թաղ. նախակրթարաններու մէջ, և մանուկ սերունդի հոգիի ազնուացման և ճաշակի ու զգացումներու մարդանքին նպաստէ։ Զիլինկիրեան էֆ. եռաձայնի նախաձեռնարկը լրա և այժմ ջանասիրութեամբ եւրոպական երաժշտութիւն կ'ուսուցանէ Կեդրոնականի մէջ, երկրորդ երգչական խումբ մը պատրաստելով Կեդրոնականի աշակերտներէն։ Ղալաթիոյ Դպրաց Դասէն Տնօրէն Խորհրդոյ ջանքերն ալ գնահատելի են երաժշտութեան մեր մէջ տարածման մասին։ Կեդրոնականի Դպրաց Դասը եւ հեղինեմ մարդելու համար, Ազն. Դպրապետ էֆ.ին հանձնութեամբ, Մանսիոս Մանա եւս ջանք չի խնայեր երգիչներուն ձայները հմտապէս մարդելու համար։ Սակայն պէտք է խոնա մը ըլլայ գտնէ նիւթական անձկութենէ ազատ եղող Թաղ. Խորհուրդներու, որպէս զի զգաստ բազմաձայնի զարգացման անհրաժեշտութիւնը, չմոռնալով որ բազմաձայնի մարդանքը տիրացու-դասաւաններու գործ չէ, թէեւ անոնք ալ անհրաժեշտ են եկեղեցական երգեցողութեան համար, բայց ան կրնայ բարեկարգուիլ և քաղցրանալ ձայնի իրական մարզիչներով։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ

Ադանայի Ցիշատակը

Դիլերուան համար միտին վրայէն մասնաւոր չարիկ կրելը պիտանք համարելու չէ, այլ առողջապահական անհրաժեշտ պայման մը. առաւօտեան մինչեւ իրիկուն կրուած չարիկը գիշերը հանել և օդին տալու է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼԵՀԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովը, ուրբաթ օրը, երրորդ և վերջին ընթերցումով ընդունեց՝ լեհական սահմանները Գերմանիոյ կողմէ գնուելուն վերաբերեալ ծրագիրը՝ կարգ մը փոփոխութիւններով։ Այդ օրէնքը վերջնական հանգրուան մը առնելու համար Բրուսիոյ Աւագագ Ժողովին ալ պիտի ներկայացուի, որ, կ'ըսէ Ֆրանցիսեան Զայդունկ, թէեւ սկզբունքին համամիտ չէ, և սակայն պիտի քուէարկէ, ուրիշ լուսանցքներ չգտնուելուն պատճառաւ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ իրաց վիճակը անհրաժեշտ չէր ընծայեր այդ տեսակ խիստ որոշադրութիւն մը։ Ֆրանցիսեան Զայդունկ կ'ըսէ.— «Գործնական տեսակէտով ալ նոր օրէնքը սխալ մըն է։ Բրուսիոյ գաղթականութեան քաղաքականութիւնը արդարեւ քան տարիէ ի վեր ուրիշ որդինքն ունեցած չէ, բայց եթէ հարիւր հազար էգզար նուազեցնել Լեհաստանի մէջ գերման տարածած քներու տարածութիւնը. ուրեմն կատարելապէս անյաջող արդիւնք մը ունեցած է։ Սակայն Բրուսիա չի հեռացներ թէ ասիկա չէ գործած, և քնդհանրապէս կ'ուզէ աւելի չեշտել իր տեսակը։» Նոյն թերթը մասնակի ընելէ ետք այդ օրէնքին արտաքսումի մէջ գործած տգիտութիւնը, կ'ըսէ.— «Մինչ չեն ըմբռներ որ այդ պարագան քաջալերութիւն մը կ'ըլլայ կայսրութեան հիւսիսային կողմը բնակող Գերմաններուն հետ այնպէս վարուելու ինչպէս մենք մեր երկրին մէջ կը վարուինք Լեհերուն հետ։ Միանգամայն կը մտածենք Պոլիկեան նահանգները բնակող Գերմաններուն վրայ։»

ՖՈՆ ՊԻԼԻՎ ԻՇԽԱՆԸ

Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին ազգասէր կուսակցութեան երեսփոխանները անցեալ օր գումարուեցան՝ ընտրելու այն յանձնաժողովը, որ պիտի մտքտրի հիմնական ընտրական դրութեան դէմ։ Տօքթ. Միւլլէր Սական նախագահ կարգուեցաւ այդ յանձնաժողովին։ Նահանգներէն միւս բաղդներ կուգան ֆոն Պիլլով իշխանին յայտարարութեանց դէմ, նաեւ ի նպաստ ընտրական դրութեան ընդարձակութիւն։ Սակէ զատ ձախակողմի ազգասէր կուսակցութեան երեսփոխանները պիտի գումարուին՝ որոշելու իրենց հետեւելիք ընթացքը ընտրական խնդրոյն մէջ։ Կարելի է որ ատանք, պատերիազմութեանց և զիրենք ընտրողներուն ընթացքին հետեւանքով, պիտի հարկադրուին զատուելու մեծամասնութենէն, թէեւ ըսուեցաւ որ այդ խնդրոյն համար նոյն տեսակ որոշում մը պիտի չտան։ Բարիզի թերթի մը Պերլինի թղթակիցը կ'ըսէ թէ բնականաբար եթէ արմատականները, որոնք լիսուն հոգի են Ռայխստակին մէջ, այդ ծանր որոշումը տան, ամէն տեսակ ենթադրութիւններ կարելի պիտի ըլլայ ընել, նոյն իսկ ֆոն Պիլլով իշխանին նախարարապետութենէ քաշուելը։ Արդ, Պերլիներ Զայդունկ կը ծանուցանէ թէ ֆոն Պիլլով իշխանին հրաժարականը մօտաւոր է։ Պերլիներ Թագկեպլադ ալ կ'ըսէ թէ ֆոն Պիլլով իշխանին յայտարարութեանց հետեւանքով Խորհրդարանին մեծամասնութեան դիրքը խախտած է և թէ ազնան ընտրութիւնները ընտրական դրութեան թեր կամ դէմ պիտի կատարուին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՍԱՐՈՆ

Ճարտանի արտաքին գործոց Նախարարութիւնը հեռագիր մը ստացաւ Ուաշինկդընէն՝ ծանուցանող թէ եւրոպական աղբիւրէ հաղորդուած լուրերը, ճարտանական նաւատորմին բաշխմանը մասին, մեծ մտահոգութիւն կը պատճառեն Ամերիկայի մէջ։ Թէեւ նոյն նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարները խրնդիրը լուրջ բան մը չեն նկատեր, սակայն կ'ըսեն թէ զանազան տեղութիւններ ճարտանական մարտանաւերու մասին ամէն տեղեկութիւն կը ստանան՝ Թագիոյի մէջ իրենց ունեցած նաւային կցորդներուն միջոցաւ։ Ճարտանի ծովային նախարար Սայրթօ ծովակալը կ'ըսէ թէ պատրաստ է յայտարարութիւն մը ընել, եթէ այս որոշումը կարենայ ընդհանուր ապահովութիւն մը առաջ բերել։ Այսու հանդերձ ծովակալը այնպէս կը նկատէ թէ այդ զրոյցները նկատառման արժանի չեն։

ՊԱԼԹԻԿ ԾՈՎԸ

Տէյլի Կրէֆիքի Պերլինի թղթակիցը կ'իմանայ թէ Գերմանիա կ'առաջարկէ Պալթիկ ծովի խնդիրը բաժնել Պալթիկ ծովի և Հիւսիսային ծովի խնդիրներու. նաեւ կը փափաքի որ երկու պարագաներու մէջ համաձայնութիւնը սահմանափակուի երկու ծովերուն սահմանակից Պետութեանց, այնպէս որ Պալթիկ ծովին համար պայմանագիր կողմերը ըլլան Գերմանիա, Ռուսիա, Շուէտ և Նորվէկիա. իսկ Հիւսիսային ծովին համար՝ Գերմանիա, Նորվէկիա, Տանիմարքա, Հոլանտա, Պելճիքա, Անգլիա և կարելի է ալ Ֆրանսա։ Ընդհանուր գաղափարը միջազգային ու նաւային իրաց կացութեան պահպանումն է։ Նաեւ Պալթիկը ազատ ծով հռչակել ամէն պարագաներու համար։

—Լոնտոնի շուէտական դեսպան Վրանկէլ կոմսը Անգլիոյ Թագաւորին ներկայացաւ Պոքինկէմի պալատին մէջ։ Բիլ վերջը Շուէտի դեսպանը Սթոքհոլմ ուղեւորեցաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ

Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Լուսուրտ Կրէյ հինգշաբթի իրիկուն Ալնուիքի մէջ, Անգլիոյ հիւսիսային կողմը, ճառ մը խօսելով, ակնարկեց սպառազինութեանց խնդրոյն. ըսաւ թէ այն պարագային երբ միւս ազգերը գործադրեն իրենց ծանուցած ծրագիրները, Մեծն-Բրիտանիա անկարելիութեան մէջ պիտի գտնուի իր նաւային սպառազինութեանց զեղչումը շարունակելու։ Սըր Լուսուրտ Կրէյ յարեց.— «Անգլիոյ նոյն իսկ անկախութիւնը և կեանքը իր նաւատորմէն կախում ունին։ Հիմա կատարելագոյն բաւական ցոյց նաւատորմ մը ունինք՝ դիմ դրելու թշնամական ոգի է արարքի, որոնք հաւանօրէն կրնան մեզ դէմ կատարուիլ։ Բայց երբ կարգ մը օտար երկիրներու մէջ նաւային ծախքերու մեծ ծրագիրները կը տեսնեմ, սա կարծիքը կ'ունենամ թէ Անգլիա պէտք է զբաղի այդ ծրագիրներով։ Եթէ առանց իրենց ամրողջութեանը մէջ գործադրուին, անշուշտ հարկ պիտի ըլլայ նորէն աւելցնել մեր նաւատորմը՝ Անգլիոյ անկախութեան և ապահովութեան պահպանման օգտին համար։»

ՏՕՔԹ. ԷՏՈՒԱՐԴ ՊԱԽԷՐ

Վիեննայի քաղաքական առաջնակարգ թերթին՝ Նոյի Ֆրայէ Բրեսէի երկու խմբագրապետներէն մին՝ Տօքթ. Էտուարտ Պախէր, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, անցեալ հինգշաբթի առաւ մեռաւ սրտի հիւանդութենէ, 61 տարեկան հասակին մէջ և յուզարկաւորութեան հանդէսը մեծ չքով տեղի ունեցաւ կիրակի օրը։ Տօքթ. Էտուարտ Պախէր 1846 մարտ 7ին ծնած էր Պոհեմիոյ Բօսդէլպէրկ քաղաքին մէջ, և Բօհեմիոյ դասական երկրորդական վարժարանին մէջ ուսման շրջանը աւարտելէ ետքը, Բրագայի համալսարանին աշակերտելով, հոն իր երիտասարդութեան կայտառ տարիքին մէջ, իբր ուսանող, գրած քաղաքական խնդիրներու մասին մեծ ուշադրութիւն ցոյց տուած էր։ Բաղմ ողդեր էր և այս պատճառաւ Աւստրիոյ Սրեսփ. Ժողովին մէջ վարած պաշտօնով, Աւստրիոյ ներքին քաղաքականութեան մասին՝ ձեռք բերած բազմակողմանի հմտութիւնն ու փորձառութիւնը լրագրական ասպարէզին մուտքը բացին իր առջեւ։ 1872ին մտաւ Նոյի Ֆրայէ Բրեսէի խմբագրական մարմնոյն մէջ, և քիչ ատենէն Աւստրիոյ խորհրդարանական կեանքին ու վիճաբանութեանց վրայ քննադատական յօդուածներ գրելը իր մասնագիտութիւնն եղաւ։ 1879ին խմբագրապետ անուանուեցաւ նոյն թերթին։ պաշտօն մը զոր այդ թերականէն ի վեր կը վարէր շարունակաբար, երբ տարի մը առաջ սրտի հիւանդութիւնը ստատկանալով ստիպուեցաւ առողջութիւնը դարմանելու համար հեռանալ Վիեննայէ։ Բայց հարիւ ինքզինքը առաջուոյն կազդուրուած զգացած էր, մէկ քանի ամիս առաջ վերստին Վիեննա դառնալով և աւելի իր ֆիզիքական կազմուածքին ու հաստատ կամեցողութեան վստահելով սկսած էր շարունակել իր պաշտօնը, բայց պարտաճանաչ խմբագրապետի բազմաչխատ կեանքը զգեստեց զինքը։ Աւստրեհունգարական, իտալական և գերմանական լրագիրները դրուատական յօդուածներով կը գովեն Տօքթ. Պախէրի գործունէութիւնը և իրրեւ քաղաքական քննադատ ունեցած անկեղծ ու անաչառ ոգին։ Աւստրիոյ զանազան ընկերակցութիւններէ և պաշտօնական մարմիններէ, ինչպէս նաեւ անհատներու կողմէ թէ՛ Պախէրի ընտանիքին և թէ Նոյի Ֆրայէ Բրեսէի խմբագրական մարմնոյն ղրկուած ցաւակցական գրութիւնները և հեռագիրները անհամար լսուելու չափ շատ են։

ՊԱՊԸ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԻ ՈՂԵՀԱՐՅՈՒԹԻՒՆԸ

Հռոմէն կը հեռագրեն Ֆրանսական Թերթի մը թէ մօտերս պապական գիր մը պիտի հրատարակուի, որուն վրայ անուշադիր պիտի խօսուի։ Պիոս Ժ. պիտի դատապարտէ սպեհարցութիւնը (Սբիրիդիզմ), որուն յառաջդիմութիւնը մտահոգութիւն պատճառել սկսած է Պապին։ Արդէն կարտինալներու ժողովին պաշտօն յանձնուած է՝ ուսումնասիրել այն պատճառները որոնցմով սպեհարցութիւնը և այդ կարգի գիտութիւնները պէտք է դատապարտուին։

ԹԱՌՈՅԻ ԴԱՏԸ

Թառոյի երկրորդ դատավարութեան ութերորդ օրուան նիստին մէջ լսուեցաւ ամբաստանեալին մայրը՝ Տիկին Ուիլեմ Թաս, որ ամբոյն էր և յոգնած։ Պատասխանեց թէ ի՛նչպէս հաւատած էր իր որդւոյն ամուսնութեանը՝ Իվիլին Նէսպիդի հետ՝ 1905ին՝ պատմելով որ այլեւս չխօսուի անցեալին վրայ։ Տիկին Թաս խօսած միջոցին այնքան յուզուեցաւ որ հարկ եղաւ հարցափորձը պահ մը ընդմիջել։ Ամբաստանեալին կինը՝ Տիկին Իվիլին Թաս ալ պատմեց թէ ասանչորս տարեկան եղած ատեն ի՛նչպէս իրրեւ օրինակ կը ծառայէր նկարիչներու աշխատանոցներուն մէջ, թէ ի՛նչպէս դերասանուհի եղաւ և թէ ի՛նչպէս հանդիպեցաւ Հէրրի Թառոյի։ Ընդհանուր դատախազը պահանջեց որ ունկնդիրները և օրագրողները դուրս հանուին երբ Թառոյի կինը Սգէնֆրտ Հուայթի հետ իր յարաբերութեանց պատմութիւնը ընէ։ Նախագահը պատասխանեց թէ օրագրողները դարձեալ պիտի կրնան դատավարութիւնը հրատարակել։ Ամբաստանեալին փաստաբանը Գ. Լիրէլիզն պահանջեց որ նոյն իսկ Թառոյի կնոջ օգտին համար, ունկնդիրները և օրագրողները դուրս հանուին։ Դատավարութիւնը յետաձգուեցաւ, այդ մասին որոշում մը արուելու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՒԱՆ.— Սալիէրի ատենեն արուեցաւ եկեղեցական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան մասնաւոր մայր տաճարի դիւանին քարտուղարներէն Մէմատ էֆ.ի, Գրուսայի երկրագործական վարժարանին ուսուցիչներէն Հասան էֆ.ի և Սպարտպեի Դրան պիտաք մատակարարող վաճառականներէն Միլիքտարի էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Հաշուակալութեանց Ատենին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ նոյն Ատենին միւմիլիներէն Հասան Զեքի պէյ, զանելով հանդերձ իր այդ պաշտօնը։

ՊԱՏՈՒԱՆԵՆ.— Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ քաղաքապետութեան Խորհուրդին՝ նախագահ Իպրահիմ պէյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին չանգործման մասնագէտ պաշտօնեայ Լիմրզէ էֆ.ի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆիգաթ՝ կայսերական իշխան Բարձ. Ապաթլիգաթէր էֆ.ի ապարանքին մէջ Բանարիէ ու Սաֆինազ գալիցներու և երկրորդ կարգի՝ Ներմի գալիցի։ Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Համաշգային Ասկեանցին բժշկապետ Միրլիվա Զիւհան փաշայի տիկնոջ՝ Եէգդա հանումի և քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամներէն Մէհմէտ պէյի տիկնոջ՝ Ֆայիզէ հանումի։

—Ազատարարի շքադրամ՝ Անգլիոյ դեսպանատան Թարպիոյ ամարանոցին պահապան Մարքոյի։

ՇԱՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐՔԷ.— ՍԱՄՍՈՒՆ Իլխանուհիին ծնունդեան առթիւ չարաթ օրը Օրթաքէօյի Հրէից սինագոկին մէջ գոհարանական հանդիսաւոր ազօթքներ կարդացուեցան Խախամպաշիի Դաւիտագամ Մուէ Լէվի էֆ.ի նախագահութեամբ։ Այդ առթիւ եւս բարեմաղթութիւններ եղան կայս. ապրելութեան համար։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով, բարեհաճեցաւ սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ իր կայս. բարձր գոհունակութիւնը հաղորդել ազգ Խախամպաշի էֆ.ին։

ՄԱՐՄԱՐԱ.— վերատեսչութեան մէջ կայս. Իրատէի մը համաձայն, յանձնաժողով մը կազմուած է որ պաշտօն ունի մաքսատան գործառնութեանց մասին ուղղակի կամ անուղղակի կերպով քննութիւն կատարել և այդ գործառնութիւնները աւելի կանոնաւորելու մասին հարկ եղած միջոցներուն համար տեղեկագիրներ պատրաստելով մասնաւորել ելմտական բարձրագոյն յանձնաժողովին։ Այդ տեղեկագիրները, նոյն յանձնաժողովին կողմէ քննուելէ ետքը, կայս. պիտի մասուցուին և կայս. Իրատէի համաձայն հարկ եղածն ի գործ պիտի դրուի։ Մաքսատան վերատեսչութեան մէջ կազմուած յանձնաժողովին երկու անդամները դեռ ընտրուած չըլլալով խորհրդակցութիւնները կը յապաղէին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Պեռատան Խորհուրդին քարտուղարութեան ճիւղին անդամ Զիւհտի պէյ և նոյն Խորհուրդին ելմտական ճիւղին անդամ Ֆէդդի Ֆրանքօ պէյ անդամ կարգուին նոյն յանձնաժողովին։

ԹՐԻՆԷԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ղալաթիա-Բերայի Թիւնէլի Ընկերութեան վարչական Խորհուրդը, անցեալ ուրբաթ, Լոնտոնի մէջ գումարուելով, Ընկերութեան մենաշնորհը Կ. Պոլսոյ Թրամուէյներու Ընկերութեան փոխանցելու և վաճառելու մասին խորհրդակցութիւններ կատարուեր են։ Վարչական Խորհուրդին նախագահ Պաոն Էմիլ Տէրլանկիր, որ հիւանդ ըլլալով բացակայ էր, տեղեկագիր մը ղրկեր է, որ կարդացուեր է։ Այդ տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Թիւնէլի Ընկերութիւնը 1869ին մենաշնորհ ստացեր է Կայս. կառավարութենէն և 1904ին այդ մենաշնորհը 75 տարի ևս երկարեր է, որով մենաշնորհի պայմանագիրը 1992ին պիտի աւարտի։ Մենաշնորհի բարեփոխեալ պայմանագրութիւնը կը տրամադրէ որ Թիւնէլի Ընկերութիւնը մասը տարուան մէջ օմ. Ընկերութեան մը վերածուի և դերամագլուխը աւելնայ։ Եղած կարգադրութեան համաձայն Թրամուէյի Ընկերութիւնը 95,000 անգլ. ոսկիի պիտի գնէ Թիւնէլի Ընկերութեան մենաշնորհը, շարժիլ գործիքները, վագոնները և ն.։ Այդ մասին վերաբերող կարգադրութեան վերջնական գիրը չստորագրուած, խնդիրը պիտի ներկայացուի բաժնեէրերու ժողովին հաւանութեան։ Միւս կողմէ ալ հարկ եղած ձեռնարկը պիտի կատարուի կայս. կառավարութեան հաւանութիւնը ստանալու՝ փոխանցման ու վաճառման գործողութեանց մասին։

ԱՄՍԱԳՈՇԱԿ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ելմտական գանձէն ամսական մը յատկացնել Մարիլիոյ օմ. հիւպատոս վաճառել Արիզոնիի կայսդանաքի էֆ.ի քորեալուն։

ԶԱՄՈՒՇ ՇԱՐՔԱՐ.— Մանուսցեցաւ Թէ Բ-ին գանուող քիմիագէտ Գ. Թասորուլօ յաջողեր է չամիչէ շաքար պատրաստել ճակնդեղէ չինուածին նման։ Գ. Թասորուլօ իր պատրաստած շաքարներէն 200 կգտար Ցուսնասանի չամիչի Ընկերութեան ղրկեր է՝ քննուելու համար։ Նոյն Ընկերութիւնն ալ զայն ստորագրուելով հաստատեր է որ ճակնդեղէ պատրաստուած շաքարի կը նմանին։ Գ. Թասորուլօ քանիներնիդ տարուան մենաշնորհ կը խնդրէ՝ Ցուսնասանի մէջ չամիչէ շաքար պատրաստելու համար։

ԱՆՈՂՋԱԳՈՒՇԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց վերցնել Աղերջանդրիոյ ժամանումներուն դէմ սահմանուած առողջապահական միջոցները, այսինքն թէ այդ նաւահանգիստէն մեկնող նաւերը երբ առողջապահական բժիշկ ունեցող օմ. առաջին նաւահանգիստը ժամանեն, բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։ Հիմա քարանթինա ստացող նաւերը պիտի օգտուին այդ որոշումէն։

—Նոյն Խորհուրդը նաեւ վերցուց Սեւ ծովի ուսական նաւահանգիստներէն ուղեւորով եկող նաւերու դէմ սահմանուած առողջապահական միջոցները, և որոշեց որ Սինոպի կամ Գաւազի Մանսուրը Աղզրի մարգարէներուն մէջ բժշկական քննութիւն և ապահովումներ կատարուին։ Հիմա քարանթինա ստացող նաւերը պիտի օգտուին այդ որոշումէն։

ԳԱՒՈՒԱՐԻՆ ԾՆՆԴԱՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ.— Կէսարիոյ Փաշա տեղեակ մը բնակող և Պազլէ Գարու անուանեալ ծախքի մը թանաքը ամսական երեսուն դրուշով ծառայող Միհրանի կինը ծննդաբերութեան դժուարութեանց ենթարկուելով, թաղապետական Ս. չրջանակին դիմում եղաւ։ Այդ չրջանակին մանկաբարձ՝ դերհանդարպետ Պիւրհանէտտին պէյ իսկոյն փութաց և հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելով, կինը երկուսակ ծնաւ՝ մէկը ազջիկ և միւսը՝ մանչ։ Թէ՛ մայրը և թէ նորածինները քաջառողջ են։ Ամբողջ ընտանիքը չերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար, Որուն հայրախնամ հոգածութեան շնորհիւ պաշտօնի կոչուած են թաղապետական այդ մանկաբարձները և մեծապէս օգտակար կ'ըլլան, մանաւանդ աղքատ ընտանիքներու։

ԳԱՂԱՒԱՌԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ մտադիր է գնել գեհիններու մէկ մասը այն չենքերուն որոնք անցեալները այրեցան Մեսարոպարի հրդեհին առեն։ Այդ կերպով ծավեզերքին ուղղակի դէպ ի ջուրերուն ճամբան նոր ճամբայ մը պիտի շինուի։ Այդ ծրագրին կիրառմանը համար հիմա տեղւոյն վրայ քննութիւններ կը կատարուին։

ՄՈՒՀԱՐՐԻՒՄԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Փողերանոցին մէջ ոսկի ու արծաթ նոր դրամներ կը պատրաստուին։ Մանրարդէմի առթիւ։

ՄԷՃԻԹԻԷ ԴՐԱՄՆԵՐԸ.— Ելմտական նախարարութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, նկատելով որ լումայափոխները քան փարա կ'առնեն՝ մէճիտիէի փոխարէն կէս մէճիտիէ և քառորդ տալու համար, այդ չանգիտութեան պատճառ չտալու նպատակով, Փողերանոցի վարչութեան հետ միջոցներ ձեռք առաւ, որով Օսմ. Պանքան կը կատարէ մէճիտիէի այդ փոփոխութիւնները, առանց տարբերութեան կէս մէճիտիէ ու քառորդ տալով։ Սապահ կը հրաւիրէ խանութպանները, որպէս զի լումայափոխներու օրինակին հետեւելով դրամի տարբերութենէն օգտուելու հեռամտութիւն չըլլան, այլ երբ կէս մէճիտիէի ու քառորդի պէտք ունենան, Օսմ. Պանքային դիմեն և հոն փոխանակել տան։

ՄՇՈՒՇ.— Երէկ առաւօտ մշուշը բաւական դժուարութիւն պատճառեց երթեւեկութեանց, վասնզի Շերքէթի ու Մարմարայի չգնեւուերը չկրցան երթեւեկել։ Ժամը 5ին մօտերը մշուշը փարատելով չգնեւուերը կրցան երթեւեկել։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ զանազան կողմերը առաջ օրէ ի վեր ձիւն կը տեղայ, որով երկաթուղիի կառախաւմբերը դժուարութիւն կը կրեն։ չատ տեղեր ալ անոնց երթեւեկութիւնը դադրած է։ Դանուբ առառ ըլլալով, Ռումանիոյ ու Պուլկարիոյ միջեւ հաղորդակցութիւնները դադրած են։

ՄԱՆՍԱՍԴԵՐԻ մէջ սառուկ ցուրտ կ'ընէ։ Ջերմաչափը ցորեկները զերոյէն վար 13 աստիճան ցոյց կու տայ և գիշերն ալ 18։ Այդ պատճառով ինֆլուէնցա ճարակած է Մանսասդերի մէջ։

ՍԵՒԿԱԶԴԻՐԴԱՆԱՆ Պանքային վիճականութեան ժամերը կը վճռուուին նաեւ Պոլիս Սուլթան Համամ, Դաթբերօղլը խանը, Իզմիրի ընկեալ վիճականութեան ժամերու գործակալ Տէվիսաս ու Վէնդուրա էֆ.ներու չուխայի վաճառատան մէջ՝ թիւ 35 և 36. նաեւ Ղալաթիա, Խավեար խան, Սէրուչալմի էֆ.ի 91 թիւ սենեակը։ Երկրագործական Պանքային վիճականութեան ժամերուն նոր ձեւը բոլորովին այն կերպով եղած է որ, իր ապահոված շահաւոր պայմաններուն բերմամբ, խիստ գերազանց է Եւրոպայի բոլոր վիճականութիւններէն, որով աւելորդ է ըսել թէ մեծ յարգ պիտի գտնէ։ Տէվիսաս և Վէնդուրա էֆ.ները ակէ առաջ վիճականութեան ժամերու վաճառման առթիւ մեծ դիւրութիւններ և նպաստներ ընծայած են ժողովուրդին, որով անուշտ այս անգամ ալ Երկրագործական Պանքային վիճականութեան ժամերուն վաճառման առթիւ աւելի եւս դիւրութիւններ պիտի ընծայեն։ Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ առնել ուզողները պէտք է նոյն գրասենեակը դիմեն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ «Պիր Զալկրէնը» «Էլէանոր» անուն վէպին 17րդ, 18րդ և 19րդ պրակները՝ Սատէքի տպարանէն։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Գ. ԼՈՒԻՍ Բ.
Մ. Ա. Ս. Գ.

Ոստիկանութեան ժողովներու պարտականութիւնները

Յօդ. ՃԽՍ.— Ոստիկաններու ժողովները իրենց պատկանած պաշտօնարանէն յանձնարարուելիք խնդրոց վրայ հարկ եղած քննութիւններ ու գործողութիւնները պիտի կատարեն։ Ընդհանուր կերպով տնիրներու մասին ըստ օրինի կատարուած գործողութեանց մէջ եթէ թերութիւն մը ըլլայ, այդ թերին փութով պիտի լրացնեն և ընդհանուր դատախազին պիտի յանձնեն։

Յօդ. ՃԽԶ.— Ոստիկաններու ժողովները, ըստ օրինի, ընդհանուր դատախազին պիտի յանձնեն տնիրներու և գոտական օրէնքներու 255րդ, 258րդ, 260,դդ, 263դդ և 264դդ յօդուածներուն համաձայն բանտարկութիւն առաջ բերող յանցանքներու վերաբերեալ գրութիւնները։

Յօդ. ՃԽԷ.— Ոստիկաններու ժողովները պիտի հոկեն իրենց պատկանող չրջանակին մէջ պաշտօնավարող ոստիկանութեան գումիսարներու և պաշտօնեաներու արձանագրութեան կանոնաւորապէս կատարուելուն, ոստիկանութեան ամսաթղթակներուն ուղղակի վճարման, զէնքերու, հագուստներու և պետական ուրիշ գոյքերու բաշխման ու անոնց լաւ պահպանման, կեդրոններու և կայաններու գրենական, վառելանիւթի, կարարի և ուրիշ պէտքերու պատրաստուելուն ու տրուելուն, նաեւ դատարաններու և գործադիր դիւաններու կողմէ ղրկուած որոշումներու համաձայն ոստիկաններու ամսաթղթակներուն, ըստ օրինի, դրամ վար դնելով պէտք եղած տեղերը ղրկուելուն։

Յօդ. ՃԽԸ.— Ոստիկաններու ժողովները պիտի հոկեն աւանդ գոյքերուն կանոնաւորապէս արձանագրուելուն ու պահպանուելուն, երբ պահանջում ըլլայ ուրիշ չվերաբերող և յանձնումը օրինաւորապէս թողտարուած գոյքերը իրենց տէրերուն յանձնուելուն, տէրերուն յանձնելը կարելի չեղած և տէրերը չգտնուած գոյքերը պայմանաժամը լրանալուն մասնաւոր պաշտօնեաներուն ներկայութեանը և ըստ օրինի վաճառուելուն և արդիւնքը պատկանած տեղերը ղրկուելուն վրայ։ Նաեւ այն որդիական զէնքերը որոնք նոյն գոյքերուն մէջ կը գտնուին, պատկանող զինուորական պաշտօնարանին յանձնելու և դրամական տուգանքներու հաւաքը ու գանձումը և հրամայուելիք ուրիշ գումարները իրենց տեղերէն ամբողջովին գանձուելուն։

Յօդ. ՃԽԹ.— Ինչպէս ցոյց տրուած է նախորդ յօդուածներուն մէջ, ոստիկաններու ժողովներուն հետ հաշուակալութեան պաշտօնեայ մը պիտի գտնուի՝ ոստիկաններու ամսաթղթակը, հագուստը, զէնքերը և ուրիշ պէտքերը բաշխելու և հաշիւները տեսնելու համար։ Աւանդ գոյքերը պահպանելու նպատակով աւանդ պաշտօնեայ մը պիտի գտնուի։ Նաեւ գանձանց պաշտօնեայ մը՝ դրամական տուգանքները և ուրիշ գումարները գանձելու համար։ Վերոգրեալ պաշտօնեաները երաշխաւորեալ պիտի ըլլան և Կ. Պոլսոյ մէջ ոստիկանութեան նախարարութեան հաշուակալութեան պիտի առն։ իսկ նահանգներու մէջ ալ տեղական հաշուակալութեան։ Գաւառներու ոստիկանաց ժողովներն ալ աւանդի ու հաշուակալութեան երաշխաւորեալ պաշտօնեաներ պիտի ունենան և տեղական հաշուակալութեան հաշիւ պիտի տան։

Յօդ. ՃՍ.— Ոստիկաններու ժողովները պիտի հոկեն և ուշադրութիւն պիտի ընեն, որպէս զի կեդրոններու տրանսպորտները և գործառնութիւնները հաւասարութեամբ և մանուկներու լեզուով գրուած երգեր երգեցին և ուղերձներ արտասանեցին Ս. Առաջնորդ Հօր ձօնեալ։ Նոյնպէս «Անհնազանդ Աղջիկը» անուանով չինիչ տրամախօսութիւն մը կատարեցին բնական ձեւերով։ Տնօրէն Խորհրդոյ Ասենապետ Զարեհ էֆ. Բէօթահեալրեան գեղեցիկ ուղերձ մը կարդաց և Ս. Առաջնորդ Հօր նշորհիւ հաստատուող ու անոր խնամքներուն միտ առարկայ եղող Աղքատազեան մանկապարտէզի բռնած ուղղութիւնը պարզեց և մանուկներու կրթութեան անհրաժեշտութիւնը չեշտեց, ու ներկայ գտնուող պաշտօնական մարմիններուն և ի մասնաւորի Ս. Առաջնորդ Հօր շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ասենապետ էֆ.ին ուղերձէն վերջ,

պէրու և մեծարանքներու արժանացած։ Գալոյ և Եբուսալեմի Ս. Պատրիարք Հայերն ալ Առաջնորդ Ս. Հօր շնորհաւորականներ ղրկած էին, որոնց փոխադարձ շնորհաւորական գիրեր ղրկեց։

՝.՝. Նիկոմիդիոյ ընդարձակ Թեմի ամէն մասերը եկեղեցի, դպրոց և զանոնք մատակարարելու բաւական հասութաբեր կալուածներով օժտող, և իրաւամբ վիճակաւորներու համար հիմնող տիեզերազանց Սահմանոս Արքեպիսկոպոսը, որ աղայութենէն մինչև այսօր՝ 62 ամենի տարիքին մէջ երբեք յոգնել չէ գիտցած և գիշեր ցերեկ Թեմականներուն բազմատեսակ խնդրանքները կարգադրելու կը աքնի, չէր կրնար բնականաբար անփոյթ դառնալ Նիկոմիդիոյ քաղաքին վարժարանի վերաշինութեան մասին. ուստի այս անգամ հրամայած է Թաղ. Խորհուրդին՝ պէտք եղած իսորհրդակցութիւնները կատարել քաղաքիս ծանօթ ազգայիններուն հետ և սկսիլ նախապատրաստութեանց։ Կը յուսանք որ ժողովուրդը հակառակ իր քիչ մը անտարբերութեան, գոնէ այս անգամ կը բոլորուի իր սիրելի Առաջնորդին և Վարչական Մարմնոյն քով, ի գլուխ հանելու համար այնպէս ատենէ ի վեր փափաքած ազգ. վարժարանին վերաշինութիւնը։

՝.՝. Դպրեվանքի նորընտիր վանահայրական փոխանորդ Տ. Բարգէն Ծ. Վ.ի մասին Արմաչէն գոնունակութեան արձագանգներ միշտ կը հասնին։ Բարգէն Ծ. Վրդ.ի անունը ամէն ոք համակրանքով կը յիշէ, և մեծ հաւատք կայ որ վանքը Օրմանեանի, Դուրեանի վանահայրութեան շրջանին մէջ ունեցած դիրքին պիտի հասցնէ։ Ներքին ծրագրի փոփոխումը նոր շրջանին վերապահած է, և այժմու շրջանին վրայ տարի մը ևս պիտի աւելցնէ, ինչպէս կը լսենք։ Վանքին «պիտանի» դարձեալ նոյնն է՝ եթէ նոր բարերարներ չելլեն. աւելորդ ծախքերը կրճատելով պիտի կառավարուի վանքը։ Տ. Բարգէն Ծ. Վրդ. Վանքին և Նիկոմիդիոյ Վիճակին միջև բարեկամութեան կապ մը հաստատել կը փափաքի. առաջին քայլին մէջ իսկ ցոյց տուաւ, ինչ որ իր նախորդը երբեք չէր փափաքեր։ Տ. Սահմանոս Սրբազան Դպրեվանքը ամէնէն աւելի օրորոցներէն մէկն է և անոր յառաջդիմութեան բաղձացողներէն է միշտ։ Սակայն մինչև հիմայ, մասնաւոր անցեալ չրջանին մէջ, Վանքէն կամ Գալատիոյ եկող վարդապետներէն կամ սարկաւագներէն ոչ մէկը, հակառակ օրերով Իզմիր մնալնուն, Ս. Առաջնորդ Հօր այցելելու փափկանկատութիւնը կ'ունենար։

՝.՝. Տեղւոյս Հայ Բողոքականներու քաջալերիչ Վեր. Փառնակ Իսկէնտէրեան, իր հասարակութենէն մէկ քանի կուսակցական անձերու տրտունջներէն զրաւած, իր պաշտօնէն հրաժարեցաւ, ինչ որ տեղւոյս հայ բողոքական հասարակութեան մեծագոյն մասին մեծ ցաւ պատճառեց, քանի որ Վեր. Փառնակ Իսկէնտէրեան իր կոչման գիտակից պարտաճանաչ պաշտօնեայ մէն է, որ թէ՛ իր հրմտութեամբ և թէ՛ բարի վարքովը առհասարակ բոլոր Նիկոմիդիացիներուն համակրանքը ու սէրը գրաւած է։ Փաստ փաքելի է որ պատկանեալ մարմինը պատասուելի Իսկէնտէրեանի հրաժարականը ևս ասնել տալու միջոցները խորհի, որովհետև հայ բողոքական կարգ մը անձեր բոլոր եկող գացող պատուելիներուն հետ այսպէս վարուած են. միշտ կ'ուզեն որ պատուելին հնազանդի իրենց։

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՑԻ (ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ) ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ.— Նոր Զուղայի ազգ. կեդրոնական, Գէորգ Քանանեան և Ս. Կատարինեան երկուս դպրոցներու 1905-906 տարիին ազգային և կրթական տեղեկագիրը սատանք, որով վարժարանի Հոգաբարձութիւնը մասակարարական և տեսչութիւնը ուսումնական մասը կը պարզեն։ Սարեւ կը հրատարակենք նախ մասակարարական մասը։ Երկուս վարժարաններուն տարեկան պուճէն է 50,000 ղրուշ։ Այս գումարին 33,650 ղրանը կը գոյանայ կառավարական տարեկան նպաստէն, (1000 ղ.) Գ.— Քանանեան դպրոցի դրամագլխի ռոկոսէն Պաթուիոյ և Սինկափուրի ազգայիններու տարեկան նը ւէրներէն և կալուածներու հասոյթէն։ իսկ ամէն տարի պիւտէէի բացն է 16,350 ղ. ղոր 1902էն ի վեր Բեռերապուրկի Հայ և կեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը կը հոգայ 3000 ռուպլի (17,000 ղրուշ. մէկ ղրանը շուրջ 2ու կէս ղրուշ է.) Նպաստ ղրկելով։ Այս պիւտէէով կը պահուին մանկապարտէզ մը 3 տարուան դասընթացքով. Ս. կատարինեան օրիորդաց դպրոցը ունի 3 նախապատրաստական և 5 դասարան։ Երեք նախապատրաստական և 5 դասարան ալ՝ Գէորգ Քանանեան և կեդրոնական դպրոցներու մէջ։ Երկուս ալ տարիներուն թիւն է 550 և կը պաշտօնավարեն 23 երկուս ուսուցիչներ։ Կալկաթայի եկեղեցւոյ հոգեւոր վարչութիւնը, որ տարեկան 600 ռուպլի նպաստ մը կը ղրկէր, դադրեցուցած է։ Հոգաբարձութիւնը նկատի առնելով դպրոցներու նիւթական անձուկ վիճակը, վիճակաւորներէն մէն մը տարքէլով 2000 թիւ մէկ մէկ թուման վճարած և մասնաւորապէս 1000 թուման շահ մը գոյացուցած է։ Հոգաբարձութիւնը թէև մէկ քանի անգամ փորձած է թոշակի դրութիւն հաստատել, բայց միշտ անյաջողութեան մատնուելով, այս տարի որոշած է ունեցած ազգայիններէն և ծնողքներէն նպէր հաւաքել այդ նպատակով։ Ազգ. վարժարաններու կալուածներ նուիրած են Տիկին Ռոզա Էլիզեան դպրոցին կից գտնուող իր մէկ տունը, հանգուցեալ Աւետիք Կէլճեան չարժուն 'ու անշարժ կալուածները և ստացուածքները և հանգուցեալ Տէր Սարգսեան իր այգիին մէկ մասը։ Ինչպէս յայտնի է, Մոսկուանակ Տիկին Վասիլոէ Քանանեան, իր ամուսնոյն յիշատակին Նոր Զուղայի մէջ հաստատած է Գէորգ Քանանեան անուն դպրոց մը և անոր անունով Պարսկաստանի Պեռական դրամատան մէջ ի պահ դրած է 250,000 ղրան, որուն տոկոսը 15,000 ղրան՝ կը յատկացուի նոյն վարժարանին մատակարարութեան։ Երկուս վարժարանները զանազան հաստատութիւններու մօտ 358,987 ղրանի չափ անշարժներու գումար մը ունին և որոնց տոկոսով կը մատակարարուին։ Հոգաբարձութիւնը ունի նաև կեդրոնական գրասասն մը, որ ի նպաստ վարժարաններու կը շահագործէ։ Հոգաբարձութիւնը լաւագոյն խորհրդածութեան առարկայ ընելով տեղւոյն մէջ Արեւատագիտական դպրոց մը հիմնելու կենսական հարցը, իբրեւ գործի սկզբնաւորութիւն՝ նախ բացած է կոչակարանոց մը, ուր այժմ դպրոցի աշակերտներէն 5 հոգի կը հետեւին այդ ճիւղին, վերջերս բացած է նաև կազմարարական արհեստանոց մը։ Այս առթիւ Հնդկահայերուն դիմում եղած է նիւթապէս օժանդակելու համար։ Տեղւոյն Առաջնորդական Փոխանորդ Հայր Սուրբն ևս ճավայաբնակ ազգայինները յորդորած է որ օգնեն այս բարեսիրական նպատակի իրագործումին և չատեր խոստացած են նպաստել։ Ճավացի Գ. Դէորգ Տէր Ղ. Աբգարեան երկաթագործութեան վերաբերեալ գործիքներ ղրկած է։ Ինչպէս նաև Կալկաթայի «Աբգար և Ընկերութիւն» անուն վանառաջնորդարանը՝ արհեստագիտական այս ճիւղին համար 37,000 ռուբի յատկացուցած է, եւ այս գումարը յանձնած են Գէնկալայի պաշտօնական Աւանդապահին (Օֆֆիսիէլ-Թրըստի), ուրկէ ամէն տարի հոգաբարձութիւնը պիտի առանց տոկոսը։ Այս արամադրուած գումարով պիտի բացուին նաև հիւսնութեան, դերձակութեան և ջուլհակութեան ճիւղերը։ Հոգաբարձութիւնը որոշած է այս տարուան մէջ դիւերօթիկ դպրոց մը հաստատել գիւղացի ընդունակ աշակերտներու համար, որոնց թիւը առայժմ 10-15 պիտի ըլլայ, պայմանաւ սակայն որ անոնք կեդր. վարժարանի ընթացքը աւարտելէ եռքը քահանայական և կամ ուսուցչական պաշտօններ առանձնեն։ Վարժարաններու աղքատիկ ուսանողներուն ձրի ճաշ, զգեստ, կօշիկ, գրենական պիտոյքներ, դասագիրք ևն. կը տրուին Հոգաբարձութեան կողմէ, ինչպէս նաև աղքատ հիւանդ աշակերտները ձրի դեղ ու դարման կը ստանան։ Կալկաթայի Հայ Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը, նկատելով որ Զուղայէն պզտիկ աղքատներ կը ղրկուին հոն, ճեմարանի մէջ ուսում ստանալու համար և ասոնք կը վնասէ նոյն իսկ աղոց ապագային, քանի որ անկարար ուսումով կարելի չէ հետեւիլ ճեմարանի դասընթացքին, յայտարարած է նոր Զուղայի եկեղեցական և կրթական մարմիններու որպէս զի ասկէ վերջ առանց տեղական վարժարաններու վկայականներու, ճեմարան երբեք ուսանող չղրկեն։ Վաղուան Թիւով պիտի հրատարակենք այն ազգ. վարժարաններու ուսումնական տեղեկագրին մէկ ամփոփոյթը։

ԱՐԱՔԱԼԵՐԻ ՄԱՆՐ ԵՒԵՂԵՑԵՒՈՅ ԲԱՑՄԱՆ ԵՒ ՕԺՄԱՆ ԱՐԱՐԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Արաբկիրէն Վ. Հ. Գուլումճեան կը գրէ մեզի.— Դեկտ. 16ին, կիրակի օրը, վերջապէս Առաջն. Տեղապահ Տ. Մեհրաժան Վրդ. Սլիսարեանի յաջողեցաւ ի կատար հանել Արաբկիրի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցիին վերաշինութեան բազմածախս գործը՝ որ եռեք ամիսէ ի վեր այնքան յոգնութիւններու, ալիքներու պատճառ եղած էր, երբ մանաւանդ նկատի առնենք այս տարուան ուսանողներէն և կենդանի տաքապալման սղութիւնը և եզիպտարեկ կարտոֆէլեան Պեռաս էֆ.ի խստացած 200 ռսկիին չնասելը։ Եւ այս ամէնուն հակառակ ի գլուխ ելաւ գործը, թէէ Առաջն. Տեղապահին ու տեղ ցիներուն վրայ կը ծանրանայ շինութեան թոզած բացը՝ շուրջ 180 ռսկի, գոցելու հոգը, սակայն կը յուսանք թէ չնորհիւ ձեռք առնուած մրցցներու, պիտի յաջողին վերջապէս այդ բացն ալ գոցել։ Փափաքելի էր որ Տ. Մեհրաժան Վրդ. շինութեան մանրամասն տեղեկագիրը ինչպէս նաև ծախքերուն ճշգրիտ մէկ հաշուեցոյցը ղրկէր Ազգ. Պատրիարքարան և ազգ. թերթերուն այսպէս իր գործառնութիւններուն հաշուետուութիւնը ընելով։ Նախապէս այս սիւնակներուն մէջ նկարագրած ըլլալով եկեղեցիին վերաշինութեան մանրամասնութիւնները, այս անգամ կը փութանք համառօտակի նկարագրել օծման հանդէսը և յիշատակել մինչև հիմա եղած նուիրատուութեանց ամբողջական գումարը։ Դեկտ. 16ին տեղի ունեցաւ օծման հանդէսը, մասնաւորապէս 3-4000 հոգի պատկառելի բազմութեան մը ներկայութեան։ կիներուն վերնատունը մանուանդ լեցուած էր բարեպաշտուհիներով։ Քաղաքիս հայ-բողոքական հասարակութեան մեծամասնութիւնը ևս իրենց քաջալերիչ հետ փութացած էին ներկայ գտնուիլ օծման հանդէսին, ցոյց տալու համար իրենց համակրանքն ու ուրախութիւնը եկեղեցիի աւարտումի մասին։ Օծումը կատարուեցաւ վայելչապէս. Նախ եկեղեցիին յատակն ու տեղանները մաքրուեցան գինիով և յետոյ օծուեցան ըստ Մաշտոցի։ Եկեղեցիին չորս սիւները ձօնուեցան չորս Աւետարանիչներուն, իսկ մնացեալ երկուքը՝ Մեհրաժան Վրդ. գեղեցիկ գաւազանը ունենալ ձօնելու Թադէոս և Բարթուղիմէոս առաքեալներուն՝ Հայ Եկեղեցւոյ առաջին հաստատիչներուն և լուսաւորիչներուն։ Զի մոռնանք յիշելու թէ օծուելիք 24 խաչքարերուն կնքահայրութիւնը, ըստ սովորութեան, Առաջնորդարանի մէջ նախապէս բարեպաշտիկ ազնուական մը արուած էր համապատասխան թիւով կնքահայրերու՝ որոնց այս առթիւ տուած գումարը եղած էր 60 ռսկիէն աւելի։ Արաբկիրցիներուն նախապէս բրած նուիրատուութեան գումարը կը հասնի 400 ռսկիի և դեռ քանի մը տասնեակ ալ հաւաքելու յոյս կայ մինչև Զատիկ, քանի որ բացուած նուիրատուութեան դեռ չմասնակցողներ ալ կան։ Այսպէսով Արաբկիրցիները եկեղեցիին չինութեան գործին նուիրած կ'ըլլան զուտ 500 ռսկի գումար մը, չհաշուելով դեռ իրենց ձրի աշխատութիւնը՝ որ նոյնպէս 100-200 ռսկի չան մը ընել տալու չինութեան յանձնաժողովին։ Օծումէն ու Պատարագէն յետոյ, եկեղեցիին յարակից Առաջնորդարանի դրան առջև Առաջն. Տեղապահ Տ. Մեհրաժան Վրդ. ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց։ Եռաստ մաղթանքներ կատարեց նահանգիս Վեսմ. կուսակալին և կառավարչին կենաց, որոնք հարկ եղած օրինական ազդակցութիւնները չղլացան այս չինութեան առթիւ։ Դեկտեմբեր 23ին, առաջին առթիւ հանդիսաւորապէս հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ հանգուցեալ հայրապետներու հոգւոյն համար։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ առաջնորդ Տ. Գէորգ Վրդ. Ասլանեան Վիճակին աղքատ դասակարգին ուսանողներու սղութենէն նեղուելը ծանուցանելով Պարիզքարանի, նպաստ խնդրած է։

ՊՈՒՍԱՅԻՆ առաջն. տեղապահ Տ. Մկրտիչ Վրդ. Զէրպասեան, որ հիւանդացած էր ժամանակ մը ի վեր, բոլորովին ապաքինած՝ սկսած է շարունակել իր պաշտօնը։

ՀԱՍԱՍՈՅԻ (Սղերդ) ազգայինները հանրագրութեամբ մը խնդրած են Պարիզ. քարանէն որ իրենց առանձինն հոգեւոր հովիւ մը կարգեն, քանի որ Սղերդի Առաջնորդարանէն հեռու գտնուելով, կարելի չըլլար իրենց եկեղեցական և կրթական պէտքերը լիովին գոհացնել։

ՏՐԱԶՈՊԻԶԻՈՅ կրօն. և Քաղ. Ժողովները խնդրած են Պարիզքարանէն որ Տ. Եղեկիել Վրդ.ի հրաժարականը վերջնապէս ընդունուի։

Դ.ԱՏԱՐԴԻՒՂԻ Ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ Ս. Մնդեան ծոմին օրը երգեցողութիւնները նկալական միաձայն եղանակով երգուեր են։

Դ.ԱՂԱԹԻՈՅ Դպրոց Դասը կիրակի օր Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ Ս. Պատարագը եռաձայն պիտի երգէ։

ԿԸ ԼՍԵՆԴ ԹԷ Օրթագիւղի Թաղ. Խորհուրդը, Թերթիս մէջ եղած դիտողութիւններէն ազդուելով, վերջապէս որոշած է Մէհմէտիանի եռաձայն խումբը գիւղին եկեղեցին հրաւիրել Ուրբաթ յաջորդ կիրակին, յուն. 20, Թաղեցիներու փափաքին գոհացում տալու համար։ Ասկա բարեախտութիւն մըն է Թաղեցիին համար, որ տարիներէ ի վեր կանոնաւոր ու ներդաշնակ երգեցողութեան մը կարօտը կը քաշէ, ինչպէս միշտ կարօտը քաշած է պերճախօս քարոզչի մը։ Այդ մասին միշտ անբախտ եղած է Թաղեցին, և բնաւ զարմանալի չենք գտներ որ գիւղին եկեղեցին Թափուր կը մնայ ամէն կիրակի ու հաւատացեալները կը նեղուին, թէեւ 200 ատուն հայ գտնուի Թաղին մէջ։ Թէ ինչու համար Մէհմէտիանի եռաձայն խումբը կը հրաւիրուի, փոխանակ Զիլինկիրեան խումբին, ինչպէս մասնորութիւն կար նախապէս, պատճառը պարզ է։ Որովհետեւ գիւղին Քարոզիչ Սրբազան Տ. Վահրամ Արքեպս. Մանկունի անհամակիր է Զիլինկիրեանի եռաձայն խումբին, առանց սկզբունքով հակառակ ըլլալու բազմաձայն երաժշտութեան։ Թաղ. Խորհուրդն ալ, որ Զիլինկիրեան խումբին համակիր է, չէ համարձակած իր Քարոզիչին կամքին հակառակիլ, գիտնալով անոր գիւրագրգռութիւնը։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱԹՈՌԸ

Սսոյ Մայրավանքին 1904 տարիին մասակարարական հաշուեցոյցը վանքի քարտուղար-հաշուակալին կողմէ ղրկուած է Խմբագրութեան։ Ամփոփ գաղափար մը տալու համար մեր ընթերցողներուն Կիլիկիոյ Աթոռին նիւթական վիճակի մասին, տարեւ կը հրատարակենք այդ հաշուեցոյցը։

Սսոյ Մայրավանքին այս հաշուետուութիւնը որ կը վերաբերի 1904 տարիին, կ'արժէր որ աւելի մանրամասնուած ըլլար ծանօթութիւններով, բացատրութիւններով և բաղդատութիւններով։ Պատրիարքարանը 8 տարուան հաշիւները մէկ անգամէն և երեսատարուանն ալ անցեալ տարի հրատարակեց և այսուհետեւ ամէն տարի պարբերաբար պիտի հրատարակուին Պատրիարքարանի հաշիւները։ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան հաշուապահներն ալ եթէ քիչ մը աւելի ջանասէր ըլլային, գոնէ մինչև 1906ի հաշիւները կրնային պատրաստել մինչև այժմ։ Այս ձեւով հանրութիւնը լիակատար տեղեկութիւն մը կը սանար Սսոյ Աթոռին նիւթական կացութեան մասին։ Շուրջ 2000 ռսկիի պիտակով մասակարարուող Կիլիկեան Աթոռին 905-906 տարիներու հաշուեցոյցը պատրաստել ինքին մեծ աշխատութիւն մը չէ։ Այդ հաշուեցոյցին պէտք է կցուէին նաև վիճակացոյց տախտակներ, բաղդատութիւն մը աւելի դիւրին ընելու համար։ Ինչպէս կ'երեւի այս հաշուեցոյցէն, դպրոցներու համար շատ քիչ գումար մը յատկացուած է, մինչդեռ անդին «Խառն ծախքեր» ու «Զանազանաց տուած նուէրներ» համեմատաբար աւելի մեծ գումարներ ցոյց կուտան։ Կը սպասենք որ Սսոյ Աթոռին հաշուակալը վերջին տարիներուն ընդհանուր և բացատրեալ հաշուեցոյցներով աւելի լիակատար տեղեկութիւններ տայ հանրութեան։ Ո՛չ թէ քանի մը թուանշաններու շարք մը պէտք է ներկայացնել հանրութեան, այլ Պատրիարքարանի տեղեկագրին պէս մանրամասն համաբաստաւութիւն մը, որուն մէջ այլ և այլ եկեղեցական դպրոցական, բարեգործական, կալուածական հաստատութեանց անցեալին և ներկային վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդուին։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ
Կաթողիկոսական Աթոռոյն Կիլիկիոյ 1904 ամի

ՀԱՍՍՈՑԹ	Օսմ. ոսկին 124 դրուշէն
Նախորդ տարիէ յաւելեալ հասոյթ	40866 20
Պեռական նուէր Ս. Կաթողիկոսին Պոլիս երթալուն առթիւ	6200
Բարեպաշտական նուէրներէ	
Նուէր զանազաններէ	35935 10
Քահանայական ձեռնադրութենէ	992
Ի Պոլիս հանգանակուած դրամէն	24800
Վիճակներէ	
Աթոռային իրաւունք Տէօրդ-Եօլէ	973
» » Մալաթիայէ	992
» » Առանայէ	3624
» » Հալէպէ	1511 10
» » Մերսինէ	342
» » Կիւրինէ	634 30
» » Ամնթապէ	1611 10
» » Քիլիսէ	439 10
» » Պէլէնէ	373 30
Գանձանակներէ	
Սսոյ Մայր-Տաճարի գանձանակէն	2166 30
Կալուածական եկամուտներէ	
Կալուածոց ընդհանուր վարձքերէ	19079 20
Ի Մարալ ծախսուած տան մը գինէն (մասնավճար)	6200
Իմաստը-զէմմինէ	161
Թլան ագարակէն	24655 30
Նուիրակութենէ	
Կիւրին և շրջակայ վիճակներէն Հրանտ վարդապետի միջոցաւ (1903)	2662
Տէսրդ-Եօլէ Ղեւոնդ վարդապետի միջոցաւ	4124 20
Հանգանակութենէ	
Ամթապէն	3720
Մարաշէն Ս. Կաթողիկոսին այցելութեան առթիւ	4340
Կենդանիներէ հասոյթ	
Մախսուած կենդանիներէն	6181
Ժառանգ. վարժարանէ	
Սարգիս էֆ. Գանձապետեանի տարեկան նուէրը	620
	193205 20

ԾԱԽՔԵՐ	Օսմ. ոսկին 124 դրուշէն
Վանական ծախք	
Հանդերձեղէն	3470 30
Փայտ, ածուխ, չոքար, եւայլն	1869
Ուսանողներէ	20347
Թիւրիկ և դեղօրէ	278
Ընդհանուր ծախքեր	
Դրենական պիտոյք	510 10
Հեռագիր և Թղթատար	4716 10
Լրագրական բաժանորդագին	1326 20
Ս. Կիպրոսին վիճակային այցելութեան և ի Պոլիս ճանապարհածախս	16062
Խառն ծախքեր	8916
Շահ և վնաս	895
Զանազանաց տրուած նուէրներ	27282
Նպաստ և ազատութիւն	1690 10
Վճարուած պարտք	5076
Պաշտօնէից տարեթոշակ	6920 30
Նկեղեցւոյ ծախք	
Խունկ, մոմ, ալիւր, իւղ, եւայլն	1229 20
Կալուածական եւ այլ արակային	
Վանքին մէջ նորոգութիւն և շինութիւն	20551
Կալուածական նորոգութիւն և ի նորոյ գնում	5467
Թլան ագարակի մէջ նորոգութիւն	243 10
» » մշակութիւն	11141
» » պաշտօնէից տարեթոշակ	5240 20
» » կենդանեաց պիտոյք և տուրք (ֆիրաէ)	3077 20
» » կենդանեաց ուտեստ	6535 20
» » երկրագործական գործիք	1160 30
Ժառանգաւորաց վարժարանի ծախս	
Նորեկ աղոց հանդերձեղէն եւայլն	650 30
Հասութից առաւելութիւնը	38549
	193205 20

Քարտուղար-Հաշուակալ
ԳԻՒՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
Սիս, 29 դեկտեմբեր 1907

ՄԱՀԱՋԴ

Տէր և Տիկին Յովսէփ էֆ. Եւսուգիեան և զաւակունք, Տիկին Մաքրուհի Նարտասունկեան և զաւակունք, Տիկին Հիրիքա Շալճեան, ինչպէս նաև Եսայեան, Փիլիպոս, Նիրատեան, Երկանեան, Ճանըմեան, Յակոբեան և Աղոնաւորեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնադէպ մահը՝

ՕՐԻՈՐԴ ԶԱՐՈՒՀԻ ԵՒՍՈՒՅԵԱՆԻ

որ հանգաւ ի Տէր յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութեան ախտոր հանդէսը տեղի պիտի ունենայ, ուրբաթ, 11/24 յունուար, ի ժամ 5 (Ը. Թ.), Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին Լիւերայի, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլի ազգ. գերեզմանատունը, իր ընտանեկան դամբարանին մէջ ամփոփելու համար։

Շիշլի. 9/22 յունուար 1908

Դ.Ա.Ս.— Մասնաւոր հրաւիրագիր ղրկուած չլլալով, կը ենդրենք ներկայս իբր ոյն նկատելը

ՕՏԱՐՈՒԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹԱՒՐԻԶ, 12 յուն.—Սակարանին ընդհանուր կացութիւնը լաւ է, բայց հանդարտութիւն կը տիրէ և գործ չկայ։ Ֆրանսական Ռանդը մէկ քանի տանդիմ չահեցաւ։ Օտար արժեթուղթերու գիները հաստատուն են, մանաւանդ ռուսական փոխառութիւններուն արժեթուղթերը, որոնց գիները կը շարունակեն բարձրանալ։ Օսմ. արժեթուղթերը կը պահեն ամէնէն բարձր գիները։ Բումբլի երկաթուղիի պարտատոմսերը միշտ կը փնտռուին։ Պանքաներու բաժնեթուղթերը յաւ բանուած են. Օսմ. Պանքան 708 է և Քրէտի Լիոնէն՝ 1193։ Ռիօ Թինթոն ինկաւ, վասն զի պղինձի գինը 63.5ի իջած է։ Պալիա Դարատարեի համար խնդրանքներ ըլլալով 443ի փակուեցաւ։ Սպանիական կապարին գինը 14.12էն 14.10ի իջած է։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ միջազգային արժեթուղթերու գիները հաստատուն են, բայց ամերիկեան արժեթուղթերը, նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու վրայ, ինկան՝ մինչև հաշուով 1½ «բուան»ի չափ։ Հարաւային Ամերիկէի հանքային բաժնեթուղթերու գիները ակար են։

— Հապէշիստանի երկաթուղիներուն նախկին Ընկերութիւնը իր գոյքերը յանձնեց նոր Ընկերութեան՝ զուտ չահուն հարիւրին 67 համեմատութեամբ մասնակցելու պայմանով։ Այս կարգադրութեանց հաւանութիւն յայտնեց Հապէշիստանի կառավարութիւնը։

—Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդը այսօրուան նիստին մէջ չարունակեց խորհրդակցիլ Ալճեզիրասի որոշմանց գործադրութեան հետեւանքներուն վրայ, բայց դեռ որոշում մը չառաւ։ Հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ պիտի չարունակուին։

ՄՈՒՆԻԽ.— Կասէլի մէջ գումարուած Ֆլոդէնֆէրբոյի ժողովին որոշումը մեծ յուզում առաջ բերաւ Պավիէրայի մէջ։

ՊՍԼԻՆ.— Վիեննայի Լանէբրանքին նոր անօրէնը վաղը Պերլին կը սպասուի։ Տոյչէ Պանքի հետ համաձայնութիւն մը պիտի կնքէ Վիեննայի քաղաքին 300 միլիոնի նոր փոխառութեան խնդրոյն համար։ Վիներ Պանք Ֆէրայն ալ կը մասնակցի այդ գործողութեան։

ԹԱՒՐԻԶ.— Մէկ քանի օտար լրագիրներու բաներն հակառակ, բնաւ խնդիր չէ և չի կրնար ալ ըլլալ նոր դեպանախորհուրդ մը գումարել, որ բարեփոխէ Ալճեզիրասի որոշումները։

ՆԻՒ-ՅՈՐՔ.— Նախագահ Պ. Ռուզվէլտ հրամայեց դատաստանի նեթարկել այն նաւային սպաները որոնք չատ խիստ կերպով քննադատած են Խաղաղական ովկիանոսը ամերիկեան նաւատորմին վիճակը։

ԹԷՍԹԵՐՍԹՈՒԹԻՒՆ.— Ռուս կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի պէտք եղածին պէս տեղեկութիւն հաղորդուած է Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Շուէտի ու Նորվեգիոյ միջև կատարուած բանակցութեանց վրայ՝ Պալթիկ ծովին մէջ իրաց կացութիւնը երաշխաւորելու մասին։

ՆԻՒ-ՅՈՐՔ.— Դատարանը չընդունեց դանիական նիստի առաջարկութիւնը, զոր ընդհանուր դատախազը և պաշտպան փաստաբանները բրած էին Տիկին Իվիլին Թաոյի վկայութեանը համար։ Այս վերջինը կրկնեց առաջին դատավարութեան պատուն ցուցածները։ Ամբաստանեալը դառնապէս կ'արտասուէր։ Տիկին Իվիլին Թաոյի վկայութիւնը բուռն ապատարութիւն մը գործեց երդուեալներուն վրայ։

ՊՈՍԼԻՆ.— Հոս տիրող ապատարութիւնը այն է թէ Բասէլի մէջ գումարուած Ֆլոդէնֆէրբոյի ժողովին արդիւնքը ապատուածին հակառակ եղած է։ Նոր ժողովը յունիսին պիտի գումարուի Տանցիկի մէջ՝ նոր նախագահ ընտրելու համար։ Պերլինի բարձրագոյն չրջանակներուն մէջ կ'աշխատին Ֆլոդէնֆէրբոյի անջատեալ երկու մասերուն միջև հաշտութիւն գոյացնելու։ Մօտերս այդ Ընկերակցութեան Պավիէրական ճիւղը պիտի գումարուի՝ կացութեան վրայ խորհրդակցելու համար։

ՌՈՒԹԷՐՍ.— Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ Պ. Կէսէվի նախարարութիւնը հրաժարած է։

ՀՈՒՅՍ.— Նախկին նախարար Նազիր դարձեալ այսօր վերկոսաւ։

ՄԻԼԱՆ.— Երեկ իրիկուն Միլանէն Հռոմ ուղեւորող կառախումբ մը, Աքուապէլլայի կամուրջը ժամանելուն, ընդհարեցաւ իրմէ առաջ դէպի Բաֆիա ճամբայ ելած կառախումբի մը։ Ընդհարումին հետեւանքով չրջեցան երկու կառախումբերուն վագոնները և մէկ քանի վախներ։ Այդ միջոցին նոյն կամուրջին վրայ կը ժամանէր Պերկամոյէն եկած ուրիշ կառախումբ մը, և ընդհարում մը տեղի ունեցաւ առոր և չրջած վագոնաչարերուն և վագոններուն միջև։ Եօթը հոգի մեռան և 25 վիրաւորուեցան, որոնց մէկ քանի մահացու։ Զոհերուն մէջ օտարական չկայ։ Դանձուց նախարար Պ. Քարքանօ և մէկ քանի ծերակատասանոներ, որոնք Հռոմ գացող կառախումբին մէջ կը գտնուէին, անվնաս ազատուեցան։

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆԱԽԱՍԻՐԱԾ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԵՐՈՎ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱԿԱՆ
«ԲԱՌՆԱՍ»Ի
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
6 խապիճ լուսանկար՝ բլաթինատիպ 40 դրուշ
6 խապիճ լուսանկար՝ փայլուն 20 դրուշ
Գունաւոր լուսանկարներ բնական մեծութեամբ 120 դրուշ
12 խապիճ լուսանկար՝ բլաթինատիպ եւ մէկ ակրանիստաման 108 դրուշ
ԱՐՈՒՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԻԻԳԱՆԵՐԿ ՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՏԱՔՍԻ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒԱԼԻ ՎՐԱՁ
Կ'ուզե՞ս որ ամէն կերպով զոհ դառնաս, Փութա՛ լուսանկարուիլ ի «Բառնաս»։
24—2

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 9,21 Յունվար

Օսմ. Քոնս. Մէյտալ 4 % Ք. Կ. Օ. Ռ.	104 35½
Ամէնէն բարձր գին	» 104 37
Ամէնէն վար գին	» 104 32½
Բումբլի երկաթուղի դաց	Ֆր. 171 62
Ամէնէն բարձր գին	» 171 62
Ամէնէն վար գին	» 171 12

ՓԱՍՈՒՄ 9,22 Յունվար

Օսմ. Քոնս. Մէյտալ 4 % Ք.Կ. Օ. Ռ.	104 37
» » » ժամ 7ին Ք.Կ.	» 104 37
Բումբլի երկաթուղի	Ֆր. 172 62
» » ժամ 7ին	» 172 75
Քարտ Կ. Պոլսոյ	» 426 —
Անատ. երկաթ. Քարտ. Ա.տերի	» 509 —
» » » Բ.տերի	» 505 —
» » բժնթղթի	Ա. Ռ. 16 17½

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

11ՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ՕՐԸ

20 դրուշ շահող թիւեր

191	200	22241	50	42641	50	66031	40	94641	50	118821	30	147681	90
2141	50	22681	90	42801	10	67051	60	95911	20	119461	70	148871	80
2231	40	22851	60	42831	40	67511	20	96191	200	120311	20	150421	30
3001	10	24401	10	43381	90	68611	20	96611	20	121201	10	150531	40
3041	50	24431	40	44731	40	69221	30	97551	60	122301	10	151141	50
3301	20	25101	10	45131	40	69421	30	98341	50	124311	20	151421	30
3351	40	25161	70	46751	60	70311	20	98521	30	124441	50	153121	30
3561	70	25681	90	46761	70	74701	10	98641	50	124561	70	153191	200
3861	70	26221	30	47021	30	75041	50	98811	20	125261	70	153371	80
4541	50	26361	70	47521	30	75451	60	100101	10	126991	7000	153501	10
5061	70	26511	20	47611	20	76461	70	100411	20	127331	40	155821	30
5831	40	28351	60	48151	60	77061	70	101491	500	127461	70	156861	70
7011	20	28861	70	48931	40	77651	60	101751	60	127791	800	157041	50
7661	70	29221	30	49071	80	77671	80	102491	500	128061	70	158021	30
8921	30	29231	40	49431	40	79271	80	102651	60	130821	30	158621	30
9031	40	29271	80	49991	50000	80221	30	103311	20	130991	1000	158751	60
9691	700	29401	10	50121	30	83031	40	103771	80	131181	90	158821	30
10751	60	30571	80	50861	70	84801	10	106461	70	131471	80	159371	80
11031	40	31651	60	54141	50	86011	20	107271	80	132591	600	160831	40
11311	20	32001	10	51421	30	86101	10	107301	10	133241	50	161841	50
11331	40	32361	70	52291	300	86791	800	107311	20	133561	70	162011	20
12111	20	32391	400	52901	10	87211	20	109971	80	134331	40	163031	40
13881	90	32771	80	55271	80	87881	90	110621	30	135151	60	163671	80
14481	90	33191	200	56891	900	87931	40	110871	80	135521	30	166181	90
14921	30	33841	50	57231	40	87981	90	113621	30	136061	70	167131	40
15081	90	33981	90	57431	40	88141	50	113671	80	136551	60	167341	50
16911	20	35651	60	57601	10	88601	10	114501	10	137891	900	167481	90
17651	60	36251	60	58111	20	88691	700	114801	10	138661	70	168501	10
18721	30	37331	40	58641	50	89771	80	115001	10	141271	80	169321	30
19731	40	37471	80	61441	50	90001	10	115341	50	142141	50	170691	700
20021	30	38481	90	61971	80	91301	10	115471	80	144081	90	171661	70
20401	10	38701	20	62101	10	92071	80	116391	400	144471	80	172001	10
20621	30	39441	50	63421	30	92291	00	116871	80	144771	80	174391	400
21051	60	42441	50	64471	80	92651	60	117241	50	145881	90	174521	32
21061	70	42511	20	65211	20	93371	80	117341	50	146041	50	Շար.	
21351	60	42621	30	66011	20	94271	80	118651	60	146541	50		

ԹՈՄԱՍ ՈՒՐԼՍԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷՖ

ԸՆԴՄԷՋ Հբլի, Կ. Գոլայ եւ Օշէսայի

Նուագ	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիասլկս	1531	Մարսէլլս	3709	Սաքֆս	1119
Սէլէք	3307	Էմմնս	938	Հինաս	3720	Սիքսաս	3557	Տիբիս	1735
Անճէլս	1541	Տուրս	2333	Հորթիս	1600	Մելս	1057	Սիլվիս	119
Սքիսաքս	2977	Տրաքս	1713	Հումպեզ	595	Մանդեզիլլս		Սքէրս	1203
Գասանս	1322	Տիմամս	504	Իակս	2354	Մաստիլլս	3419	Թասոս	1325
Գոքսիս	1264	Իպլոս	3464	Իռանս	5340	Նէլս	1933	Թ. Ուիլսն	1546
Գէֆֆալս	4481	Էլլսուքսաս	1520	Ճիւնս	1080	Օսիս	4106	Քոքիս	3397
Գէլրս	1371	Էքսաքս	1841	Գլէս	1053	Ինթրեպիտ	4036	Քալէս	1470
Գալիբոս	1837	Նիրս	954	Քալրին	2307	Ոլլանս	1535	Օլրպին	242
Գաբէս	1244	Ֆինլանս	1328	Քոնֆս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գասս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1058	Ջալս	510	Վալս	1289
Ջիքսիս	2729	Ֆրանսիսքս	4582	Լէքսնքէս	2272	Բիսլէս	3329	Վիքթորսն	239
Սուէքս	1831	Գալիլէս	3060	Լիվերպս	1648	Բինսլաս	1558	Եէս	1350
Գալորասս	4235	Կրիսնս	1148	Լորէնս	3191	Բալս	1618	Զեբս	1200
Գանկս	2905	Կոզս	1011	Մալս	724	Բոֆէս	1789	Թոքս	
Գոքսս	895	Կրանս	1535	Մարկնկս	1273	Բազաքս	133	Մոյսն	

Ընդհանուր վճառքով Հբլէն հոս հասած են.

Միքսսо չոգենաւը, նաւապետ Թօրք։

Բլիо չոգենաւը, նաւապետ Արմբրօնկ։

Ընդհանուր վճառքով Հբլէն հոս կը սպասուին.

Այեբբо չոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, յուն. 27ին։

Մorоffо չոգենաւը, նաւապետ Գօքսէլ, դեկտ. 21ին։

Դիմել Գործակալներուն Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՏ

Թիւ 22—24, Բիւլիւք Միւլէք խան, Ղալաթիա 10 50—23

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱԳԻՐ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Կարգ մը հարկաւոր նամակներ, կտրելով թէ նամակի մէջ ներփակուած ստացագիրները զերծ կը մնան Դրոշմի Օրէնքին 9րդ յօդուածին (Թիւ 85) պարտադրած դրոշմաւորքէն, իրենց յանախորդներուն ու թղթակիցներուն կը յղեն դրոշմաթուղթ չփակցուած ստացագիրներ։ Այսպէս Դրոշմի Օրէնքին դէմ զանցառութիւն մը կատարած կ'ըլլան այդ հարկաւորները. նոյն օրէնքին համաձայն գրութիւններու արտաքին ձեւը կերպարանափոխ չըներ այդ պայմանները՝ դրոշմաթուղթի տեսակէտով։ Բացորոշ արտարութեանց (յօդ. 1 և 9, թիւ 85) համաձայն, այն ամէն ընկալագիրներն ու ստացագիրները, որոնք իրր մուրհակ կը յանձնուին ուրիշի մը, դրոշմաւորքի ենթակայ են, բաց ի 27րդ և 79րդ յօդուածներուն մէջ կանխատեսուած գրութիւններէն։ Այդ օրինազանցութեան հետեւանքը կը կրեն այդ նամակներուն տակ ստորագրողները, որոնք ոչ է չահ չունին, նկատելով որ այդ ժամին սահմանուած դրոշմաւորքը (յօդ. 9, թիւ 85) պարտին վճարել ամէն անոնք որոնց կը յանձնուին գրութիւնները (6րդ յօդուած, 3րդ հատուած)։ Հետեւաբար նամակագիրներուն ներելի է՝ դրոշմաւորքի գումարը անցընել անոնց հաշուոյն որոնց յղուած են այդ գրութիւնները։ Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը ձեռք անցուցած ըլլալով դրոշմաւորքէ զուրկ ստացագիրներ պարունակող նամակներ, ստիպուած է օրինազանցները հետապնդել և 38րդ յօդուածին մէջ կանխատեսուած տուգանքները գանձել։ Նմանապէս Վարութիւնը պարտք կը համարի հարկաւոր ներուն ուշադրութիւնը հրաւիրել Դրոշմի Օրէնքին համակերպելու անհրաժեշտութեան վրայ, այս առթիւ յիշեցնելով թէ Օրէնքին 50րդ յօդուածին համաձայն, կատարուած օրինազանցութեանց մասին տեղեկութիւն տուողները կը ստանան գանձուած տուգանքին կէսը. նաեւ այդ կարգի նամակներ ստացողներու եւ բոլոր անոնք որոնց ձեռքը կրնան գտնուիլ այդ նամակները, շահ ունին տեղեկութիւն տալու ի վնաս ստորագրողներուն, միակ պատասխանատու՝ տուգանքներու մասին, 40րդ յօդուածին համաձայն։ Վերջապէս Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հարկաւորներուն թէ կրնան %ին 5 զեղչով վճարել նամակներու մէջ ներփակուած ստացագիրներուն դրոշմաւորքը, արտասովոր դրոշմամի մը թաթարկելով նամակներուն մէջ դրուելիք թուղթերը, որոնք ստացագիր բովանդակելնուն դիւրակութիւնը պէտք է կրեն։ ԸՆԴՀ. ՏՇorեՏՆուԹիւՆ

1/14 օգոստոս 1907 30—29

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Քաղաքացի նաւամատոյցին վրայ գտնուող խանութ մը, Պէյլիքթաշի նաւամատոյցին վրայ գտնուող խանութ մը, Արնաւուտգիւղի նաւամատոյցին քաղինօն, Պէյքոզի հեռագրատան շէնքը, Պէյքոզի Ռէմիի մթերանոցին շէնքը, Պէյքոզի մէջ՝ նաւամատոյցին մօտ տուն մը, ապակեվաճառի խանութ մը և ջրավաճառի խանութ մը, Պէյքոզի մէջ Քիթեղագործի խանութ մը, Քուշկունճուքի նաւամատոյցին վրայ քաղինօ մը, Սկիւտարի մէջ բաթիստրլի խանութ մը. Քանլըճայի նաւամատոյցին վրայ սրճարան մը, Քանլըճայի մէջ փոքր խանութ մը, որոնք Շիրքէթի Խայրիէի կը պատկանին, և որոնց վարձակալութեան պայմանաժամերը կ'աւարտին 1908 փետրուարի վերջը, ամէնն աւելի գին առաջարկողին վարձու պիտի տրուին անուրդի միջոցաւ, 1908 մարտ ամիսէն սկսեալ։ Վերոյնեալ ս. ճուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 փետր. 28ին։ Դիմել Շիրքէթի Խայրիի վարչութեան չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը։

∴ Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւերու ժամանակացոյցերուն տպագրութիւնը նուազուրդի պիտի դրուի 1908 յունուար 9/22ին, ժամը 9ին (Ը. Թ.)։ Ամէն անոնք որ կը փափաքին նուազուրդին մասնակցիլ, պարտին յիշեալ օրը ներկայանալ, 20 օսմ. ոսկիի երաշխաւորութեան գումար մը բերելով իրենց հետ։ Կարելի է այժմէն դիմել Վարչութեան, նուազուրդին վրայ տեղեկութիւններ քաղելու համար։ 6—6

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Գոլիս եւ գաւառներուն մէջ՝ Ղալաթիոյ եւ Գոլոյոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սկանդիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բագդաս, Վլոր, Շիրա, Քալամարա, Բաճկ եւ Քանիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժէթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառականներու, արժէթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը դնէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուեմթացներ կը բանայ, էջեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յանախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժէթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած առենը եւ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իրր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժէթուղթ, սա տակաները վճարելով.

Ուզուած առեն դրամ քաշելու պայմանաւ 3%

Վեց ամսուան համար 3½%

Մէկ » » 4 —

Երկու » և աւելի 5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տեսակները՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յանախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առնուազն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն դրուշ 52 ոսկեդրամ։ 50—9

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2|14 եւ 320 Սէնթեր 20 բուտգիր Տերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակ, Ղալաթիա, Նոզլը խան, Հէջազէն փողոց, Թիւ 14, Քօրէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալիա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Գանքայի Եկնիք Ճամիի հրապարակ։

Գալիա, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Գանչէ Գարու Թրամաւէյի համարն, Թ. 40, մագազան մօտ։

Գալիա, Մ. Ի. Սաաք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Գանչէ Գարու Թիւ 10։

Գալիա, Ապտի պէյ եւ Ընկ. Վէզնէճիլեր փողոց։

Գալիա, Գ. Ս. Այմէյլլու, Եմին Լանիւ Գանչէ Գարու, Իպշիր փողոց։

Գաստէպիւղ, Ալեքսանդր Անաթասիսեան լուսկալի հրապարակ։

Գաստէպիւղ, Մ. Ա. Ճնդրիա, Մասա Հասանի։

Գալաթայ, Գ. Ս. Ամիրեան, Եմին Լանիւ Գանչէ Գարու, Իպշիր փողոց։

Գաստէպիւղ, Ալեքսանդր Անաթասիսեան լուսկալի հրապարակ։

Գաստէպիւղ, Մ. Ա. Ճնդրիա, Մասա Հասանի։

Գէօյիւքէրէ, Մ. Ա. Տէմիրքի։

Բէրա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Գանքայի, Մեծ Փողոց

Երէնգիւղ, Թէօտոս Խանիաէս, Նամատաման մօտ։

Շիլլի, Մ. Է. Ռոսի, Գէօյիւքէրէ Հասանէպ, Թիւ 137։

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12 Թիւնել խան։

Բէշիքթաշ, Բ. Սամմարիա։

Մեծ Կղզի, Բէսալ էֆ.։

Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկիլիաէս, Կայսրանի հրապարակ։

Սան Սթէֆանօ, Բէշլեհան էֆ.։

Դիմումներ Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԲՐՈՎՈՏՆԻՔ

Թուական դիմացկուն և վայելուչ լաստիկներ։ Մեր յարգոյ յանախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս 1888 թուականն և մարման կրող լաստիկին վրայ, որ համախարիկ համբաւ կը վայելէ։

Կը ծախուի կօշիկի գլխաւոր վաճառատուներուն մէջ։

Ընդհ. մթերանոց

Գալիա, Գէօյիւք Թիւնել խան, Էջ. ԲԷՕԼԼԷՐ, յալտրդ Ֆերտիանամա Շմիա։ 50—35

PHARMACIE DE L'HÔPITAL HAMIDIÉ DAMAS, SYRIE

Damas, 6 _____ 190_

Je soussigné Tewfik Bey, Médecin en chef et Directeur de l'Hôpital Hamidié à Damas certifie avoir recommandé par un usage délongue date les préparations toniques et antifébriles de l'Omar Pharm. Je l'ai toujours administré avec succès à mes malades en convalescence. C'est un apéritif utile et bienfaisant. En foi de quoi je délivre le présent certificat et j'autorise la publication dans les journaux.

Damas le 6 Mai 1905 et le 2 Rabi Awal 1323 Hégire

Dr Tewfik

Bon pour légalisation de la signature du docteur Tewfik Bey, Médecin en chef de l'Hôpital Hamidié à Damas

Damas le 6 mai 1905

Le Chancelier du Consulat de France à Damas

N°1—

Vu au Consulat de France à Damas pour légalisation de la signature apposée ci-contre de M. Tewfik Bey, Médecin en chef de l'Hôpital Hamidié à Damas.

Damas, le sept mai mil neuf cent cinq

Le Chancelier du Consulat de France

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ես, ստորագրեալս, Տօքթ. Թէվֆիք պէյ, Ա. բժիշկ և Տնօրէն Դամասկոսի Համիտիէ հիւանդանոցին, ներկայիս կը յայտարարեմ թէ երկար գործածութեամբ կրցայ հաստատել ՕՄԱՐ ՈՒՐԹՈՆԻ ոյժ տուող (tonique) և հակաջերմական յատկութիւնները։ Միշտ ամենայն յաջողութեամբ գործածեցի զայն ապաքինութեան հասած հիւանդներուն։ Պիտոյ և առողջարար ախորժաբեր մըն է։

Որոյ ի հաստատութիւն տրուեցաւ ներկայ վկայականս, արտօնութեամբ լրագրաց մէջ նաև հրատարակելու։ ՏՕՔԹ. ԹԷՎՖԻՔ

Դամասկոս, 6 մայիս 1905 11

ԻԼԱՆ

Խազինեի Խասսաի Շահանէ

Խազինեի Խասսաի Շահանէ մաթպախը ալիեէ իլիւն պիր սէնէի քեմիլէ զարֆենտա միւպասսա օլունմադ պադբ մէվգբի միւնագասսա վաղ օլմաբղընան շէրաթը միւթէֆէրրիաթը անլամագ վէ միւնագասսա տախիլ օլմագ իսթէնէլերին եիւղատ օն նիսպէթինտէ թէեմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասնրպէն սատթ օնա գասար Խազինեի Տէլիլէի միւշարիլէյհանա կէլմէլէրի իլան օլունբը։

Ցիր 7 քան. սանի 323 3—1

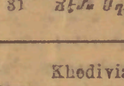

ՄՕՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճանապարհ եւ ծովային փոխադրաց տարեգրութիւն

Ա. ԿԱՐԳԻՆ	Բ. ԿԱՐԳԻՆ
Մանդ	Նայլոզգրիս
Մինիս	Իմլայեիս
Բարիս	Զուլգրիս
Թիլիպր	Մեհրիս
Նարպոն	Ֆայլիթ
Նավարին	Ֆաուս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէկեալը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականաթեամբ կը լուսաւորուին եւ կին համբարձներու համար տեղերի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով համբարձներ կ'առնեն բայց տեղերի չունին։ սգեղինի

Կ. Գոլսէ Լիվրաւ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մագազէ հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները ատ շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները ասանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕՂ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուիթոլ խան, Գանչէ գարու, Գալիս ՀԷՑՄ ՄՕՍ Ընկ.

50—37 31 ՀԷՑՄ Սգրիգ, Լիվերպուլ,

Khedivial Mail Line

(Քէսիվիալ Մեյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերք.

Նաբաբական ամենեն արագ երթեւեկը Գոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Խմաթիա շոգենաւը նաւապետ Անաէրիչ, երեքշաբթի, 11 յունուար 1908 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին. Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ չորեքշաբթի 22 յունուար 1907 (Ը. Ե.) կէս օրէ ետքը, ժամ 4ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր եւ Գիրէօն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Տաքալիկ շոգենաւը, նաւապետ Մէլլէյ, յուն. 25ին Կ. Գոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպոլը, Տարանտէ, Միթիլիէ Իզմիր, Սաքէզ, Հռոդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարտիֆի վրայ, Մէյմէնէթի խան, իսկ մասնաճիւղը, Գալիս, Վալիտէ Սալթան խան։

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ԹՈՒՄԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Յունուար

Գշ. 8|21 Պիրէան, Աղեքսանդրիա, մինչ Օրէնն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Թիւն Բոր Սաիտ ու Սուէզ։ Նաւահանգիստներու մեկնող շոգենաւին հետ։

Գշ. 8|21 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Եզիմ-Կովկաս, Երիմ-Ազով, Օտեսա-Բէրան, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 9|22 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։

Եշ. 10|23 Տարանտէ, Միթիլիէ, Իզմիր, Բիրա, Թրիպոլի, Պէյրութ, Սաֆա, Բոռ Սաիտ, Աղեքսանդրիա, Իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 12|25 Օտեսա, ժամը 12ին։ 50—36

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹՈՐԹՕՆԸ (69)

ԺԱՌ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Դ.

Այդ յեղակարծ հանդիպումը, Տիկին ոը Ռիպիերի ընթացքը, օթէլին ասաբերի մէջ Գուատիէր անունով ստորագրուիլը, այս ամէնը տարտամ մահաբերութիւն մը կը պատճառէր Ալպէրի. թէև կը ջանար ինքզինքը հանդարտեցնել։ Մտովի կը հարցնէր թէ ո՞ւր կրնար գտնուիլ Մարթ, մինչ առանձին Լիոն կուգար մայրը։ Սակայն ի վերջոյ Օթէլ ա'Անկլթէր մտաւ, դիւերը Լիոնի մայթերուն վրայ չթափառելու համար։ Սենեակ մը ուզեց, ուր պառկեցաւ, առանց քունը առնելու։

Յաջորդ օրը, ժամը իններն առեն, Ալպէր ոտքի ելած ու հագուած էր. իր սենեակին մէջ կը սպասէր՝ առանց դիտելու թէ ի՞նչ պիտի ընէր, երբ նամակ մը բերին։ Այն կառուցիրը զոր առաջ ձեռնօրէն վարձաթած էր Ալպէր, նամակով մը կ'իմացնէր թէ Տիկին Գուատիէր կառք մը ապսպրած էր ժամը տասնին և արդէն իսկ կը պատրաստուէր դուրս ելնելու։ Այդ նամակը կարդալուն պէս Ալպէր քիչ մը ամչցաւ Տիկին ոը Ռիպիէրը լրտեսել տալուն համար։ Ի՞նչ պիտի ընէր հիմա։ Պիտի հեռապնդէ՞ր կոմսուհին։ Այդ բանը գարշանք կը պատճառէր իրեն։ Երեսուն վայրկեանի չափ բուռն պայքար մը մղուեցաւ իր մէջ։ Կոչ մը ուղղեց իր բնածին պարկեշտութեան և այն բոլոր բարի զգացումներուն, որոնց ի զուր դիմում չեն ըներ։ Մինչեւ վերջը սա հաւատքը ունեցաւ թէ իր խղճահարութիւնները թոյլ չպիտի տային որ ուրիշ առաջ տանի այդ լրտեսութիւնը, զոր սրակելու համար բաւական ազդու բառեր չէր կրնար գտնել։ Բայց ժամը տասնին մօտ խղճահարութիւնները անհետացան. դիտնալու փափագը յաղթական հանդիսացաւ, և ամօթապարտ, բայց առանց վարանելու, Ալպէր դուրս ելաւ ու կառք մը նստաւ, կառապանին հրամայելով որ քիչ յետոյ օթէլէն դուրս ելլող և տիկին մը տանող կառքին հետեւի։

Քանի մը վայրկեան եաքը գոց կառքը երեւան եկաւ, և Ալպէր չատ լաւ նշմարեց Տիկին ոը Ռիպիէրը, թէև խորը գտնուէր։ Մեծ գլխարկ մը, ժանեակէ վերարկու մը ու սեւ քող մը կը կրէր։ Երկու կառքերը իրարու ետեւէ կ'երթային քանի մը մէթր հեռաւորութեամբ։ Ալպէր, ինքզինքէն և իր ըրած գործէն դժգոհ, կառքին մէկ անկիւնը քաշուած, անտարբերութեամբ կը դիտէր իր առջեւէն անցնող տեսարանները։ Յանկարծ Ռենի ջուրերը նշմարեց։ Կառքը դեռեւ վրայէն կ'անցնէր հիմա։ Յետոյ ձախակողմի ափունքի քարափին հետեւեցաւ, յանկարծ դարձաւ և քիչ մը հեռուն կանգ առաւ։ Ալպէր դիտեց չորս դին, խոշոր շէնքի մը առջեւ կը գտնուէր, որ պաշտօնական ապարանքի մը երեւոյթն ունէր։

— Ի՞նչ շէնք է սա, հարցուց Ալպէր, խօսքը կառապանին ուղղելով և թեթեւօրէն ծռելով։

— Քաղաքապետարանն է, պատասխանեց կառապանը։

Ալպէր տեսաւ որ Տիկին ոը Ռիպիէր իր կառքէն վար կ'իջնէր և յետոյ արագ ու վստահ քայլերով ներս կը մտնէր։ Գոց կառքը տարուաւ մեկնած էր։

Ալպէր այն առեն վար իջաւ իր կառքէն, դրամը վճարեց և ճամբեց կառապանը։ Յետոյ մայթին վրայ կեցաւ երկչոտ ու ամօթապարտ, ի՛նչ ընելիքը չգիտնալով։ Տիկին ոը Ռիպիէրը, մեծ սանդուխէն իջնելով քաղաքապետարան մտաւ իսկոյն։ Ժամ մը ուելի հոն մնաց։ Այս միջոցին Ալպէր սկսաւ պարտիկ հակայ վանդակապատին առջեւ, որ կը շրջապատէ քաղաքապետական պարտէզը, մերթ հեռանալով և մերթ դրան առջեւ կենալով։ Այնքան շղագրգռուած ու ինքզինքին տէր չէր որ սա է զգուշութիւն դանց կ'առնէր։ Կոմսուհիին ընթացքը կը շուարեցնէր զինքը։ Ի՞նչ ընելու եկած էր քաղաքապետարան։ Այդ բանը սոսկալով կը հարցնէր ինքզինքին, առանց բացատրութիւն մը գտնելու։ Ժամ մը յետոյ տեսաւ անոր դուրս ելլելը։ Առանձին չէր։ Մարդ մը կ'ընկերանար, Թերեւս քառասունոց, լայնաթեւն վրայ կրելով Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշանը։ Երկուքը մէկտեղ կը յառաջանային յամրաքայլ և ընտաներաբար կը խօսակցէին։ Ալպէր անոնց ետեւէն կը քալէր քան մէթր հեռուէն։ Ռենէն ու Պէլքուրի հրապարակէն անցան. յետոյ Ռէբիւպլիք փողոցէն յառաջացան։ Ալպէր դիտեց որ Տիկին ոը Ռիպիէրի ընկերացող մարդը երկու-երեք անգամ ետին դարձաւ և իր ուղղութեամբ նայեցաւ։ Յետոյ երկուքը մէկտեղ մեծ սրճարան մը մտան։ Քանի մը վայրկեան վարանելէ եաքը, Ալպէր որոշեց միեւնոյն սրճարանին թերասին վրայ նստիլ։ Երկար ատեն հոն սպասեց։ Անհամբերութեան մատնուած, և տեսնելով որ Տիկին ոը Ռիպիէր դուրս չելլեր, իր կարգին ներս մտաւ։ Արագ ակնարկ մը ձգելով իր փնտռած անձերը հոն չգտաւ։ Մտաբերելով որ տաղինին յարակից երկրորդ սրահ մը կար, հոն ալ մտցնելեց։ Թափուր էր այդ սրահը։ Սպասեակը կանչեց.

— Սրճարանը ուրիշ դուռ ունի՞, Ռէբիւպլիք փողոցի վրայ նայող դռնէն դուռ։

— Ո՛չ, պարոն. ուրիշ ելքի ճամբայ չկայ։

— Բայց քիչ մը առաջ երիկ մարդու մը և կնոջ մը ներս մտնելը տեսայ, որոնք դուրս չելան։

— Պարոնը կը սխալի անշուշտ...

— Չեմ սխալիր. անոնց ներս մտնելը տեսայ։

Սպասեակը թեթեւօրէն ժպտեցաւ ու կրկնեց.

— Պարո՛ն, չեմ կրնար ասկէ աւելի բան մը ըսել. ուրիշ ելքի դուռ չկայ հոս։

Ալպէր պնդեց։ Հաստատութեան վարիչը կանչեց, բայց ուրիշ պատասխան չստացաւ։